

PLAN RAZVOJA OPŠTINE SENTA 2022-2030

Senta, 2022. godina

POZDRAVNA REČ PREDSEDNIKA OPŠTINE SENTA

Plan razvoja Opštine Senta koji se nalazi pred Vama je rezultat višegodišnjeg rada lokalnih stručnjaka, imenovanih radnih grupa, sektorskih eksperata i civilnih zajednica. Stručnu podršku u izradi Plana razvoja opštine Senta pružila je Regionalna razvojna agencija Panonreg iz Subotice, dugogodišnji partner lokalne samouprave, a proces i izradu navedenog dokumenta finansijski je podržao Pokrajinski sekretarijat za regionalni razvoj, međuregionalnu saradnju i lokalnu samoupravu.

Puno truda i vremena je uloženo u prikupljanje, obradu i analizu podataka, u procenu stanja i u iznalaženje predloga za rešenje problema iz oblasti privrede, kvaliteta života i društvenog razvoja.

Osnovu ovog dokumenta čine i Lokalna aktuelna strateška dokumenta i akcioni planovi kao što su: Lokalni ekološki akcioni plan (LEAP) opštine Senta za period 2015– 2025, Akcioni plan za period od 2021. do 2023. godine za sprovođenje strategije zapošljavanja u Republici Srbiji za period od 2021. do 2026. godine, Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika po osnovu readmisije u opštini Senta za period 2019 – 2023, Lokalni akcioni plan za socijalno uključivanje roma i romkinja u opštini Senta za period od 2017. do 2025. godine.

Plan razvoja Opštine Senta predstavlja viziju naše zajednice i daje smernice za poboljšanje uslova života naših građana. Za njegovu izradu odabrali smo metodologiju koja je omogućila aktivno učešće najznačajnijih aktera sa područja iz privatnog, civilnog i javnog sektora, koji su podeljeni u dve tematske grupe : društveni razvoj i kvalitet života i lokalni ekonomski/privredni razvoj. Tematske grupe su kroz radne sastanke i radionice, identifikovale sve elemente koji čine ovaj Plan. U nameri da se proces analiza postojećeg stanja i definisanje vizije i prioriternih ciljeva učini dostupnim što većem broju sugrađana, organizovana je i online, anonimna anketa za građane, te je anketu popunilo oko 400 osoba. Cilj saradnje je stvaranje što boljih uslova za održivi razvoj putem kontinualne komunikacije sa svim učesnicima iz privatnog i javnog sektora i građana.

Izrada Plana razvoja Opštine Senta završena je u februaru 2022 godine, a Skupština opštine Senta usvojila ju je 29. 03. 2022. godine. Zahvalni smo svima koji su dali svoj doprinos na izradi ovog plana. Verujem da će dokument postaviti nove osnove za razvoj i da ćemo sa realizacijom postavljenih prioriternih ciljeva ostvariti da naša opština Senta bude uspešna i razvijena opština zadovoljnih građana.

Rudolf Cegledi
Predsednik opštine Senta

SADRŽAJ:

LISTA SKRAĆENICA	5
1. METODOLOŠKI PRISTUP I PROCES IZRADE PLANA RAZVOJA OPŠTINE SENTA I CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA	6
2. OPŠTE INFORMACIJE O OPŠTINI	10
2.1. Geografski položaj.....	10
2.2. Istorijat.....	11
2.3. Organizaciona struktura	13
3. PREGLED I ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA	14
3.1. Društveni razvoj i kvalitet života.....	14
3.1.1. Osnovni demografski podaci.....	15
3.1.2. Obrazovanje	17
3.1.3. Zdravstvena zaštita	20
3.1.4. Socijalna zaštita	21
3.1.5. Pravosuđe/bezbednost.....	22
3.1.6. Rashodi korisnika budžetskih sredstava	23
3.2. Urbani razvoj i zaštita životne sredine/komunalne delatnosti.....	25
3.2.1. Osnovni podaci.....	26
3.2.2. Zaštita životne sredine.....	26
3.2.3. Građevinarstvo.....	28
3.2.4. Finansijski pokazatelji Javno komunalnih preduzeća	29
3.3. Lokalni ekonomski/privredni razvoj.....	31
3.3.1. Privredna društva i preduzetnici.....	32
3.3.2. Poslovanje privrednih društava i preduzetnika	33
3.3.3. Zaposlenost i zarade	35
3.3.4. Podsticaji regionalnog razvoja.....	37
3.3.5. Turizam	38
3.3.6. Poljoprivreda	39
3.3.7. Finansijski pokazatelji opštine.....	40
4. SWOT ANALIZA PO SEKTORIMA	43
4.1. SWOT analiza-Društveni razvoj i kvalitet života.....	43
4.2. SWOT analiza- Lokalni ekonomski/privredni razvoj.....	44
5. VIZIJA I RAZVOJNI PRAVCI OPŠTINE SENTA	45
5.1. Vizija Opštine Senta.....	45
5.2. Razvojni pravci Opštine Senta.....	46

---

6. PRIORITETNI CILJEVI PLANA RAZVOJA OPŠTINE SENTA	47
6.1. Pregled prioriternih ciljeva po razvojnim pravcima	47
6.2. Mere za realizaciju prioriternih ciljeva po razvojnim pravcima	48
7. VEZA PRIORITETNIH CILJEVA PLANA RAZVOJA OPŠTINE SENTA SA CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA UN I PRIORITETIMA EU ZA PERIOD 2021-2027	53
7.1. Ciljevi održivog razvoja UN (Agenda 2030)	53
7.2. Prioriteti EU za period 2021-2027	55
8. PRIORITETI I INVESTICIJE OD ZNAČAJA ZA OPŠTINU SENTA, KOJI NISU U NADLEŽNOSTI LOKALNE SAMOUPRAVE ILI JESU ALI ZAHTEVAJU PRETEŽNO SUFINANSIRANJE	56
8.1. Projekti od značaja, i u nadležnosti lokalne samouprave, koji zahtevaju pretežno sufinansiranje	56
8.2. Prioriteti i investicije od značaja za Opštinu Senta koji nisu u nadležnosti lokalne samouprave	58
9. OKVIR ZA SPROVOĐENJE, PRAĆENJE SPROVOĐENJA, IZVEŠTAVANJE I VREDNOVANJE PLANA RAZVOJA OPŠTINE SENTA	59

LISTA SKRAĆENICA

SWOT - (AKRONIM ENGLJSKIH REČI: -{STRENGTHS, WEAKNESSES, OPPORTUNITIES, THREATS}- - SNAGE, SLABOSTI, PRILIKE, PRETNJE)

EU – EVROPSKA UNIJA

RS – REPUBLIKA SRBIJA

APV – AUTONOMNA POKRAJINA VOJVODINA

PPP - PRIPREMNO PREDŠKOLSKI PROGRAM

ORL – OTORINOLARINGOLOGIJA (UHO,GRLO,NOS)

RTG – RENDGEN

CSR – CENTAR ZA SOCIJALNI RAD

JKP – JAVNO KOMUNALNO PREDUZEĆE

RSD – REPUBLIKA SRBIJA DINAR

EUR – EVRO

JLS – JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

NSZ – NACIONALNA SLUŽBA ZA ZAPOSŁJAVANJE

LS – LOKALNA SAMOUPRAVA

COR UN – CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA UJEDINJENIH NACIJA

OCD – ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA

LAP – LOKALNI AKCIONI PLAN

JPP – JAVNO-PRIVATNO PARTNERSTVO

LAG – LOKALNA AKCIONA GRUPA

LEADER - skraćenica od francuskih reči „LIAISON ENTRE ACTIONS DE DEVELOPPMENT DE L'ECONOMIE RURALE“, (VEZE IZMEĐU AKTIVNOSTI ZA RAZVOJ RURALNE EKONOMIJE)

LER – LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ

RRA – REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA

KOC– KULTURNO OBRAZOVNI CENTAR

OV – OPŠTINSKO VEĆE

IPA – (INSTRUMENT PRETPRISTUPNE POMOĆI, ENG. INSTRUMENT FOR PREACCESSION ASSISTANCE)

IPARD- PREDSTAVLJA JEDNU OD PRIORITETNIH OBLASTI IPA, NAMENJENU RURALNOM RAZVOJU. ENG.: INSTRUMENT FOR PREACCESSION ASSISTANCE IN RURAL DEVELOPMENT

CBC –PREKOGRANIČNA SARADNJA, ENG.: CROSS-BORDER COOPERATION

1. METODOLOŠKI PRISTUP I PROCES IZRADE PLANA RAZVOJA OPŠTINE SENTA I CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA

Uvod

Opština Senta je u aprilu 2021. godine pristupila procesu izrade Plana razvoja za period 2022 - 2030. u skladu sa Zakonom o planskom sistemu Republike Srbije.

Stručnu podršku u izradi Plana razvoja opštine Senta pružala je RRA Panonreg iz Subotice, dugogodišnji partner lokalne samouprave na takvim poslovima, dok je APV kroz sufinansiranje projekta izrade Plana razvoja Opštine Senta posredstvom Pokrajinskog sekretarijata za regionalni razvoj, međuregionalnu saradnju i lokalnu samoupravu finansijski podržala proces i izradu navedenog dokumenta.

Projekat je realizovan u periodu avgust 2021- februar 2022. godine i omogućio je pripremu plana razvoja opštine Senta na osnovu aktuelno dostupnih metodoloških smernica, pre svega zahvaljujući izdanjima Stalne konferencije gradova i opština, a posebno želimo napomenuti „Smernice za izradu planova razvoja jedinica lokalne samouprave”¹

Termini izraženi u Planu razvoja opštine Senta u gramatičkom muškom rodu podrazumevaju muški i ženski rod lica na koja se odnose.

Metodološki pristup i proces izrade

Prema Zakonu u planskom sistemu Republike Srbije, plan razvoja je dugoročni dokument razvojnog planiranja koji usvaja skupština jedinice lokalne samouprave na period od najmanje sedam godina. Prema navedenom Zakonu, osnovni elementi plana razvoja su: analiza postojećeg stanja, vizija, prioritetni ciljevi i pregled mera kojima se dostižu predloženi ciljevi, sa kraćim opisom. Predložene mere se detaljnije razrađuju srednjoročnim planom jedinice lokalne samouprave i dokumentima javne politike.

Plan razvoja predstavlja dokument integrisanog planiranja polazeći od osnovne pretpostavke međuzavisnosti prirodnih, društvenih i ekonomskih sistema, sa ciljem dostizanja sinergijskih efekata, uz zadržavanja osnovnog fokusa svakog od sektora.

Kako i Agenda 2030 planira, svih 17 ciljeva se integriše na način da se uključuju tri dimenzije održivog razvoja: ekonomski rast, socijalna inkluzija i zaštita životne sredine.

Kada je reč o procesu definisanja plana razvoja, izrada se bazira na standardnoj metodologiji, koja se može predstaviti kroz nekoliko faza:

- ✓ Faza pripreme procesa
- ✓ Faza realizacije procesa i razvoja dokumenta
- ✓ Faza definisanja modela za praćenje, vrednovanje i izveštavanje sa strukturom odgovornosti

Faza pripreme procesa podrazumeva definisanje tima jedinice lokalne samouprave koji administrativno i tehnički vodi celokupan proces izrade plana, i koji je zadužen za organizacione aktivnosti oko realizacije projekta izrade plana razvoja. U ovo fazi se vrši analiza zainteresovanih strana i izrađuje matrica zainteresovanih strana. Matrica treba da obuhvati sve najvažnije aktere, a koji se ukrštaju prema uticaju i značaju koji imaju na području za koji se plan izrađuje. Izrađena matrica zainteresovanih strana predstavlja podlogu za predlaganje članova radnih tela, struktuiranih u jednu ili više tematskih grupa, u zavisnosti od broja i strukture aktera, kao i specifičnosti područja.

¹ Izdavač: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, Projekat Podrška reformi javne uprave u Srbiji, Beograd, April 2020. godine

Faza realizacije procesa i razvoja dokumenta realizuje se kroz transparentni participativni proces u koji su uključeni svi prepoznati lokalni akteri, kao što su predstavnici različitih institucija i organizacija (naučno-istraživačke, razvojne agencije, donosioci odluka sa viših nivoa vlasti, eksperti) sa ciljem pružanja stručne i tehničke pomoći, odnosno pružanje podrške u rešavanju prepoznatih problema ili implementaciji mogućih mera. Faza razvoja dokumenata podrazumeva dva, međusobno uslovljena koraka: analizu postojećeg stanja i definisanje vizije, prioriternih ciljeva i mera

- **Analiza postojećeg stanja** podrazumeva prikupljanje i obradu podataka iz primarnih i sekundarnih izvora. Sekundarni podaci se prikupljaju iz zvanične statistike, dok načini prikupljanja primarnih podataka mogu biti različiti (upitnici, ankete, intervjui, drugo), a na izbor načina prikupljanja podataka utiče raspoloživo vreme i dostupni ljudski resursi za prikupljanje i obradu. Analiza postojećeg stanja realizuje se i predstavlja prema oblastima, a to su u najširem okviru komunalna, društvena i ekonomska infrastruktura sa podoblastima. Pored analize postojećeg stanja, izvršene na osnovu dostupnih podataka, predstavnici radnih tela izrađuju i SWOT matricu, koja predstavlja najznačajniji alat u procesu planiranja. U slučaju Opštine Senta, izrađene su dve sektorske SWOT analize.
- **Definisanje vizije, prioriternih ciljeva i mera** podrazumeva participativni proces u vidu konsultacija, u koji su uključeni ranije identifikovani lokalni akteri organizovani kroz tematske grupe. Tehnike konsultacija mogu biti različite, a u ovom procesu su korišćene: fokus grupe, okrugli stolovi, paneli i direktni intervjui.
  - ✓ **Vizija** predstavlja željeno stanje u budućnosti. Vizija se dobija procesom brejnstorminga na sastancima tematskih grupa. Definirana vizija treba da je inspirativna i ambiciozna, kratka i laka za pamćenje, dostižna i merljiva, ali i da lokalnu samoupravu, za koju se vrši planiranje, diferencijira od drugih područja.
  - ✓ **Razvojni pravci** su oblasti, u kojima su definisani **Prioritetni ciljevi**. Prioritetni ciljevi su projekcije željenog stanja koje doprinose ostvarenju vizije, a postižu se sprovođenjem mera, odnosno grupe mera, pri čemu se svaka mera, odnosno grupa mera obavezno vezuje za konkretan prioritetan cilj. Ciljevi se utvrđuju tako da budu precizni, merljivi, prihvatljivi, realni i vremenski određeni. Na nivou prioritetnog cilja definišu se pokazatelji učinka (**pokazatelji ishoda**), što podrazumeva utvrđivanje početne vrednosti, ciljane vrednosti i izvora verifikacije.
  - ✓ **Mere** predstavljaju skup aktivnosti čije se preduzimanje planira radi ostvarenja prioriternih ciljeva, odnosno dostizanja postavljene vizije. Mere mogu biti različite po svojoj vrsti i načinu delovanja, a za ostvarenje postavljenog cilja potrebna je realizacija jedne ili više mera, koje mogu biti međusobno uslovljene. Mere, prema gore pomenutoj Uredbi, mogu biti: regulatorne, podsticajne, informativno - edukativne, obezbeđenje dobara i pružanje usluga, institucionalno upravljačko-organizacione.

Nakon izrade Plana razvoja lokalna samouprava organizuje prezentaciju plana pred širom lokalnom zajednicom, kao i javnu raspravu. Nakon javne rasprave, Plan razvoja jedinice lokalne samouprave, na predlog Veća, usvaja Skupština lokalne samouprave.

Opština Senta je 12.01.2021. godine Odlukom predsednika Opštine, pristupila procesu izrade Plana razvoja opštine Senta za period 2022-2030., i tim povodom imenovala koordinatore i radni tim za izradu Plana razvoja.

Jedna od prvih aktivnosti bila je izrada matrice zainteresovanih strana, gde su prepoznati najznačajniji akteri sa područja, iz privatnog, civilnog i javnog sektora, koji su podeljeni u dve tematske grupe (društveni razvoj i kvalitet života i lokalni ekonomski/privredni razvoj).

Tematske grupe su u periodu avgust – oktobar 2021. kroz radne sastanke i radionice, identifikovale sve elemente koji čine ovaj Plan.

U nameri da se proces analiza postojećeg stanja i definisanje vizije i prioriternih ciljeva učini dostupnim što većem broju sugrađana, organizovana je i online, anonimna anketa za građane, u periodu od 31.08.2021. do 15.09.2021. godine. Anketu je popunilo 377 osoba

U prilogu ovog dokumenta, zajedno sa Odlukom o pristupanju izradi i rešenjima o imenovanju tima i koordinatora, nalazi se i sastav sektorskih radnih grupa i statistički podaci vezani za online anketu.

Opština Senta je u procesu definisanja Plana razvoja za period 2022 -2030. u potpunosti poštovala gore predstavljenu metodologiju i realizovala sve predviđene faze i aktivnosti.

Tokom definisanja prioriternih ciljeva, sa posebnom pažnjom su analizirani Ciljevi održivog razvoja UN (Agenda 2030) i prioriteti Evropske unije u periodu 2021-2027. proveravajući, koje su to mere koje su značajne u lokalnom kontekstu, a čija implementacija doprinosi postizanju jednog ili više ciljeva održivog razvoja UN, ili prioritetu EU.

Ciljevi održivog razvoja (Agenda 2030)

Jedna od metodoloških preporuka koja je ispoštovana prilikom izrade Plana razvoja je da je prilikom predstavljanja rezultata analiza napravljena veza sa tzv. Ciljevima održivog razvoja (Agenda 2030), odnosno da je urađena tzv. lokalizacija ciljeva i indikatora.

Agenda 2030 predstavlja jedinstvenu strategiju koja podrazumeva mobilizaciju resursa svih država kako bi bili ostvareni ciljevi do 2030. Agendu čini 17 ciljeva, i u okviru njih 169 podciljeva merenih uz pomoć 231 pokazatelja.

Doprinos ostvarivanju ciljeva održivog razvoja u potpunosti je proces kompatibilan sa procesom pristupanja Evropskoj uniji, što je posebno značajno za zemlje Zapadnog Balkana, a time i Republiku Srbiju. Postizanjem ciljeva održivog razvoja, zemlje kandidati istovremeno ispunjavaju svoju obavezu ka pristupanju EU, odnosno implementacija ciljeva održivog razvoja podržava proces integracije u EU (ciljevi održivog razvoja kompatibilni su sa EU pregovaračkim poglavljima)

Ciljevi održivog razvoja se sprovode na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivu, a prilagođavanje globalnih ciljeva nižim nivoima planiranja posmatra se kao "lokalizacija ciljeva održivog razvoja". Lokalizacija se odnosi na to kako lokalne vlasti u procesu planiranja podržavaju ciljeve održivog razvoja akcijama odozdo prema gore. Oko 65% ciljeva iz Agende 2030 ne može se realizovati bez doprinosa regionalnih i lokalnih vlasti

Lokalne vlasti zajedno sa predstavnicima civilnog i privatnog sektora lokalizuju globalne ciljeve i stavljaju ih u lokalni kontekst, odnosno integrišu ih u planove razvoja svoje lokalne zajednice.

Iz svega navedenog proizilazi da lokalne samouprave u procesu definisanja prioriternih ciljeva i mera u okviru Plana razvoja, imaju obavezu da iste predstave i u kontekstu doprinosa ciljevima održivog razvoja.

Opština Senta je prilikom definisanja prioriternih ciljeva i mera, kao i pokazatelja ishoda, vodila računa o lokalizaciji ciljeva održivog razvoja, jasno naglašavajući vezu. Prilikom odabira mera, opština Senta se primarno vodila pitanjem koje su to mere, značajne u lokalnom kontekstu, a čija implementacija doprinosi postizanju jednog ili više ciljeva održivog razvoja.

Pored navedenog, takođe se prilikom izrade Plana razvoja vodilo računa o usklađenosti sa novom evropskom kohezionom politikom za period 2021-2027.

Koheziona politika, poznata i kao Regionalna politika, predstavlja glavnu investicionu politiku Evropske unije, koja doprinosi stvaranju novih radnih mesta, poboljšanju kvaliteta života građana i povećanju ukupnog ekonomskog razvoja kako država članica, tako i EU u celini.

U periodu 2021-2027 koheziona politika će se fokusirati na 5 prioriternih oblasti:

- Pametnija Evropa kroz inovacije, digitalizaciju, ekonomsku transformaciju i podršku malim i srednjim preduzećima.
- Zelenija Evropa bez ugljen-dioksida, sprovođenjem Pariškog sporazuma i ulaganjem u energetske tranzicije, obnovljive izvore i borbu protiv klimatskih promena
- Povezaniya Evropa sa strateškim transportnim i digitalnim mrežama
- Socijalnija Evropa, dostizanje stuba socijalnih prava EU i podrška kvalitetnom zapošljavanju, obrazovanju, veštinama, socijalnoj inkluziji i jednakom pristupu zdravstvenoj zaštiti
- Evropa bliža građanima, podržavanjem lokalnih strategija razvoja i održivog urbanog razvoja širom EU.

2. OPŠTE INFORMACIJE O OPŠTINI

2.1. Geografski položaj

Opština Senta nalazi se u severoistočnom delu Bačke, severnom delu Vojvodine i pripada Severnobanatskom okrugu, iako se nalazi u Bačkoj. Graniči se sa opštinom Čoka na istoku, gde prirodnu granicu predstavlja reka Tisa. Na zapadu potok Čik predstavlja granicu sa Bačkom Topolom, a na severu prema Kanjiži i Subotici i na jugu prema Adi, granice su veštački povučene.

Opština Senta je okružena gradom Subotica i opštinom Bačka Topola sa zapadne strane, opštinom Kanjiža sa severne strane, opštinom Čoka sa istočne i opštinom Ada sa južne strane.

Senta je raskrsnica regionalnih puteva, Segedin-Senta-Novi Sad i Bačka Topola-Senta-Čoka- Kikinda. Ukidanjem železničkog saobraćaja na liniji Horgoš-Kanjiža- Senta-Bečej-Novi Sad i izgradnjom autoputa E-75, od koga je udaljena 38 km, Senta je ostala po strani od evropskih koridora.

Udaljenost Sente od nekih značajnijih centara je sledeća:

- ✓ Subotica: 60 km
- ✓ Kikinda: 39 km
- ✓ Novi Sad: 85 km
- ✓ Beograd: 167 km

U Senti postoje železnička i autobuska stanica, kao i luka na reci Tisi.

Opština Senta ima 5 naseljenih mesta, i to:

Broj stanovnika opštine Senta po naseljima, popis iz 2011. godine:		
1.	<i>Bogaraš</i>	<i>568</i>
2.	<i>Gornji Breg</i>	<i>1,726</i>
3.	<i>Kevi</i>	<i>726</i>
4.	<i>Senta</i>	<i>18,704</i>
5.	<i>Tornjoš</i>	<i>1,592</i>
UKUPNO:		23,316

2.2. Kratak istorijat opštine Senta

Teritorija Sente i njena opština imaju povoljan geografski položaj, te je tako ona već od davnina nastanjena, što dokazuju i razni arheološki nalazi.

Senta se prvi put pominje u jednom darovnom pismu izdatom od strane Mađarskog kralja Endrea II. Tada se već pominje kao naselje sa više stanovnika, koje, shodno prethodno pomenutom pismu, ima već i crkvu. Krajem XII veka u okolini Sente postoji već više naselja: Magoč, „Zhyntarew“ (Sintarev - na desnoj obali Tise), Često, Likaš, Kalača, Tornjoš i Karjad na Orompartu, koji se pominju 1198. godine.

Zbog sukoba oko prikupljanja carine na reci Tisi, koji je vođen sa gradom Segedinom, a što je izazvalo čak i oružani konflikt, u drugoj polovini XV veka dolazi do sklapanja jednog sporazuma. Ovaj dokument iz 1475. godine Sentu pominje kao varoš (opidium). Na kraju XV veka grad Senta ima svoju crkvu i nedeljnu pijacu, a 1494. godine je usled darežljivosti franjevačkih monaha izgrađen i manastir. U to vreme Senta se već nalazi među značajnijim gradovima koji se nalaze u svojoj budimskog Kaptola.

Na osnovu predstavljenog budimskog Kaptola, Ladislav II Jagelonski, kralj Češke i Mađarske, dodeljuje 2. februara 1506. godine Povelju o privilegijama gradu Senti, kojom gradu dodeljuje sve one privilegije koje ima i grad Segedin. Po tom darovnom pismu Senta dobija i pečat sa žigom, na kojem pšenični klas i kečiga svedoče o izrazito razvijenoj poljoprivredi i ribarstvu, a ležeći ključ u krstu pak simbolizuje imenitelja crkve budimskog Kaptola, odnosno zaštitnika grada Sente – Svetog Petra (ovaj grb i danas postoji kao službeni grb grada Sente). Ova povelja o privilegijama predstavlja važan dokument u istoriji Sente, pošto su se po njenom izdavanju u gradu Senti nastanili mnogi majstori i trgovci, a što je dovelo do poboljšanja ukupnih ekonomskih prilika.

U razvoju grada seljačka buna Đerđa Dože izaziva izvesno usporavanje, a tragedija kod Mohača je svakako zapečatila i razvojnu sudbinu grada. Turska vojska je u svom povlačenju krajem septembra 1526. godine porušila grad, stanovnike koji nisu pobjegli delom je pobila, a delom pak odvela u ropstvo. Turska dominacija, koja je trajala 150 godina, izazvala je niz dubokih promena u privrednom životu i u strukturi stanovništva. Zbog čestih ratova je nestalo i više naselja u okolini Sente.

Godine 1697. Turci su započeli veliku ofanzivu kako bi vratili ranije izgubljene teritorije. Carska vojska je pod vođstvom Eugena Savojskog vršila koncentraciju jedinica u okolini Novog Sada, pa je na desnoj obali Tise pratila tursku vojsku prema severu. Turci su 10. septembra stigli i do Sente, te su tu i izgradili pontonski most na Tisi, preko kojeg su narednog dana počeli i da prelaze. Iskoristivši slabost turske vojske, Savojski je otpočeo napad na pontonski most i za 2 sata razbio tursku vojsku. Ova pobeda Eugena Savojskog ostvarena 11. septembra 1697. godine, bila je značajna za ceo svet, jer je ovom pobedom oslobođena skoro cela teritorija Mađarske. Kao posledica ove bitke, a zaključno sa

Karlovačkim mirom iz 1699. godine, dolazi i do završetka prodora Turaka u srednju Evropu (samo je Banat još jedno vreme ostao pod dominacijom Turaka).

Nakon sklapanja Karlovačkog mira bečki dvor je 1702. godine organizovao Potisku vojnu granicu, te se u okviru iste u granična područja naseljavaju srpski graničari.

Početak pedesetih godina XVIII veka otpočinje ponovno naseljavanje ove regije stanovništvom sa područja između Dunava i Tise, odnosno iz severnijih delova. Naseljeno stanovništvo gradi svoje domove i obrađuje zemlju. Početni razvoj je za jedno vreme usporio požar iz 1769. godine, koji je skoro uništio ceo grad, ali je uz pomoć carske komore naselje uskoro počelo ponovo da se izgrađuje.

Kao posledica jačanja privrednih aktivnosti, razvija se obrazovanje i zdravstvo, te se tako 1832. godine otvara kasino za čitanje, a 1833. godine grad osniva i bolnicu kao prvi u okrugu.

Posle revolucije 1848-1849 dolazi vreme carskog apsolutizma i provizorijuma, a u tom periodu se ne dešavaju neke evidentnije promene ni u društvenom, niti pak u ekonomskom životu. Međutim, Nagodba iz 1867. godine pokreće dalji ekonomski razvoj. Počinju da se grade ustanove, škole, zabavišta, a 1873. godine je sagrađen i drveni most na Tisi. Prva veća preduzeća su počela sa radom u 1880. godini – parni mlin na valjke velikog kapaciteta i ciglana. Godine 1889. izgrađena je železnička pruga na relaciji Subotica-Horgoš-Senta-Bečej, odnosno Subotica-Orom-Senta, kojom se i Senta uključuje u državnu komunikacionu mrežu i ekonomsku cirkulaciju. Godine 1895. grad dobija električnu mrežu i asfaltirane trotoare.

U poslednjoj deceniji XIX veka grad već ima gimnaziju, školu za devojčice, osnovnu i stručnu školu, poljoprivredni nastavni institut, bolnicu, železničku stanicu i poštu. Godine 1899. uspostavlja se i gradska telefonska mreža. Pored svega nabrojanog, Senta tada poseduje i razvijenu trgovačku mrežu i centar za žitarice, četiri finansijske institucije, dve štamparije, dva lokalna lista i razne prosvetne zajednice.

Razvoj traje i u potonjem vremenu. Godine 1907. izgrađen je lep kej sa zasadenim kestenovima, a zatim i čelični most na Tisi. Naredne, 1909. godine izgrađuje se i samostalno radničko naselje, kako bi se olakšali stambeni problemi stanovništva. Prilikom požara koji je izbio u aprilu 1911. godine izgorela je Gradska kuća i velika crkva koja je stajala na Glavnom trgu. Grad je izgradio novu, monumentalnu Gradsku kuću, a u to vreme užu centar grada je postao bogatiji za nekoliko zgrada podignutih u umetničkom stilu.

U aprilu 1915. godine je zbog potreba vojnog transporta položena pruga preko ranije izgrađenog trostubnog mosta, te je tako povezana železnička mreža Banata i Bačke, čime je ova linija dobila međunarodni karakter, pošto je tu prolazilo severno krilo (bukureštanski ogranak) Orijent-ekspresa.

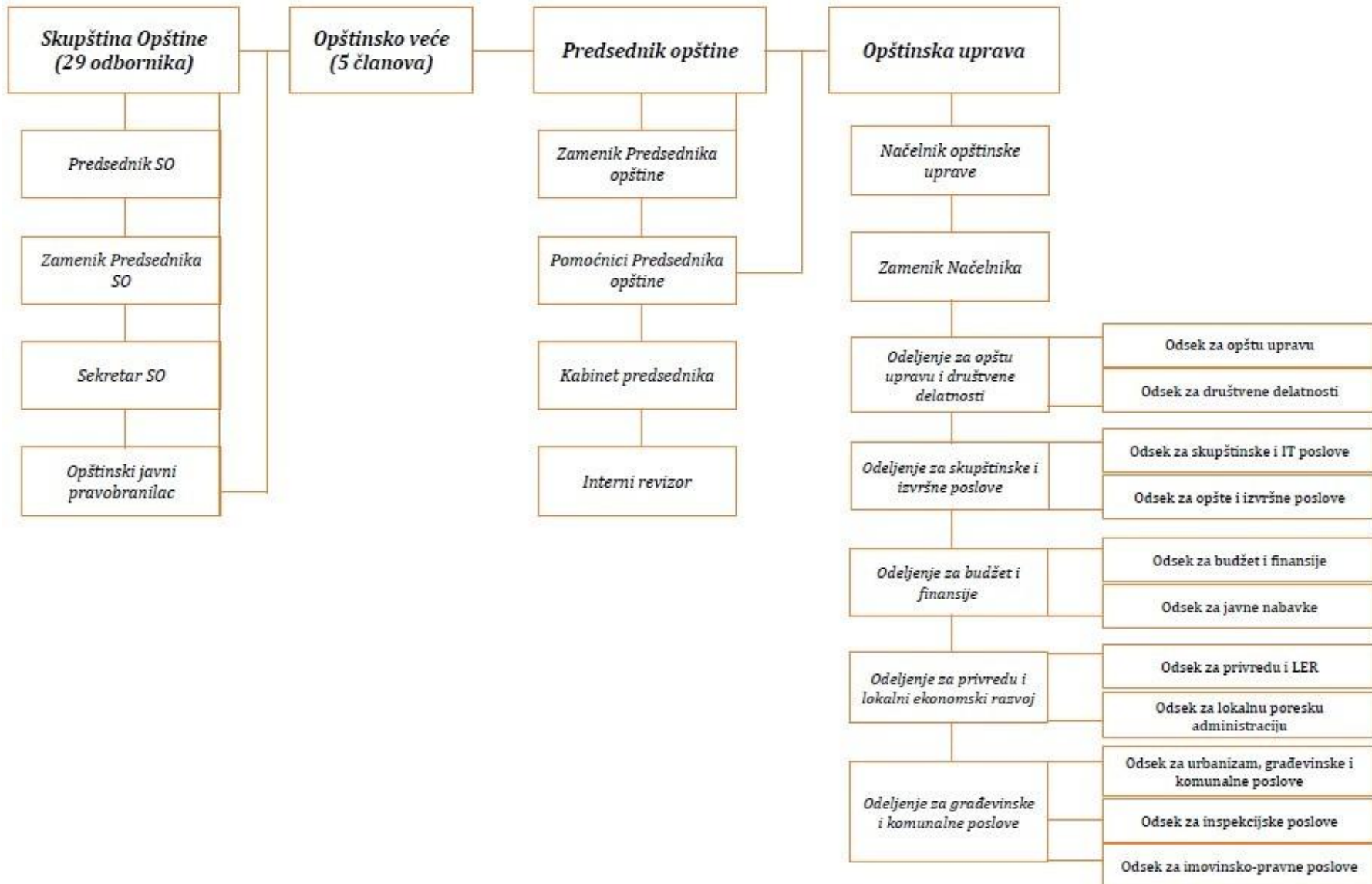
Završetkom Prvog svetskog rata Senta dolazi u okrilje južnoslovenske države, koja je tada formirana. Kao posledica promene carstva ekonomski razvoj se zaustavlja, a zahvaljujući agrarnoj reformi grad gubi prethodnu jaku ekonomiju, usled čega dolazi do unazađivanja ekonomskog i društvenog razvoja.

U Drugom svetskom ratu je mnogo stanovnika Sente postalo žrtvama usled odmazdi političkih sistema.

Velika ulaganja za rekonstrukciju posle rata su zaobišla opštinu. Većina stanovnika se tada bavi poljoprivredom, a promene se javljaju tek posle 50-ih godina XX veka. Početkom 60-ih godina polako se izgrađuje industrijska zona, koja se nalazi južno od grada, gde je svoje mesto dobilo više ekonomskih i industrijskih postrojenja, odnosno luka, koja je, nažalost, premeštena na istorijski lokalitet Senćanske bitke.

2.3. Organizaciona struktura Opštine Senta

3. PREGLED I ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

3.1. Društveni razvoj i kvalitet života

Sažetak i sumarni presek stanja i bitnih činjenica iz analize u oblasti: DRUŠTVENI RAZVOJ I KVALITET ŽIVOTA u Opštini Senta

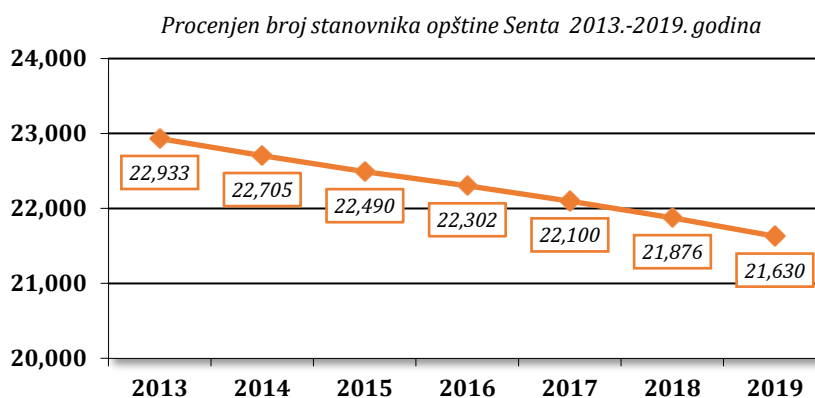
- U periodu od 2002-2011 smanjen je broj stanovnika opštine za 8,81%, dok se u Srbiji smanjio za 4,15%
- Procenjen broj stanovnika Senta za 2019. godinu je 21630
- Stopa nataliteta je manja nego prosek u RS i APV, ali ipak veća nego u susednim opštinama (Bačka Topola, Kanjiža, Bečej)
- Stopa prirodnog priraštaja je manja od proseka u RS, APV i susednih opština.
- Prema popisu iz 2011. Nepismenih u opštini Senta je bilo 139
- Stopa odustajanja od školovanja u osnovnom obrazovanju je manja nego prosečna stopa i u RS i u APV i u ostalim opštinama
- Stopa odustajanja od školovanja u srednjem obrazovanju je manja nego prosečna stopa i u RS i u APV i u ostalim opštinama
- Broj lekara na 1000 stanovnika – je u rangi sa prosekom u RS i APV i sa prosekom sa upoređivanim opštinama što se tiče zdravstvene zaštite dece, školske dece i omladine, isto je i sa zdravstvenom zaštitom odraslog stanovništva i zdravstvenom zaštitom žena
- Posmatrajući udeo korisnika socijalne zaštite u ukupnom stanovništvu (%) u opštini Senta u odnosu na susedne opštine i republički i pokrajinski prosek, može se zaključiti da se sa 10,77% Senta nalazi u rangi sa pokrajinskim (11,50) i republičkim (10,30) prosekom ispod je u odnosu na susedne opštine, koji se kreću u rasponu 11,51- 14,94%
- Udeo maloletnih učinioca krivičnih dela (14-17 godina) kojima su izrečene krivične sankcije (0,41) je veći i od republičkog (0,14) i od pokrajinskog (0,18) i od susednih opština
- Što se tiče učešća rashoda prema delatnostima u ukupnim rashodima korisnika budžetskih sredstava u odnosu na republički i pokrajinski prosek i susedne opštine:
  - Zdravstvena zaštita: Senta (37,3%), APV (19,8%), RS (13,9%), sve susedne opštine imaju manje učešće
  - Obrazovanje: Senta (28,6%), APV (17,9%), RS (12,0%), sve susedne opštine imaju niže učešće
  - Socijalna zaštita: Senta (1,4%), APV (5,6%), RS (3,4%), Bečej (9,6%), Kanjiža (25,8%), Bačka Topola (13,1%)

3.1.1. Osnovni demografski podaci

Pokazatelji	Senta	Srbija
Ukupan broj (popis 2011) :	23316	7186862
Procenjen broj stanovnika (2019)	21630	6945235
Prirodni priraštaj na 1000 stanovnika(2019)	- 11,4	- 5,3
Smanjenje broja stanovnika popis 2002 – 2011	8,81 %	4,15 %

Analiza demografskog razvoja opštine Senta izvršena je na osnovu zvaničnih statističkih podataka popisa stanovništva u periodu 1991-2011. godine. U opštini Senta, u ukupno 5 naseljenih mesta, prema popisu stanovništva 2011. godine, živi 23316 stanovnika, u 9383 domaćinstava, prosečne veličine 2,5 člana po domaćinstvu.

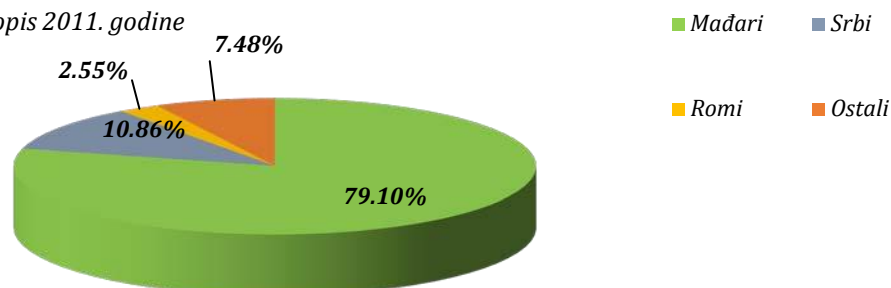
U periodu 2002.-2011. godine, ukupan broj stanovnika opštine Senta smanjio se za 8,81% ili 2252 lica.. Opšta demografska situacija opštine Senta je nepovoljna. Karakterističan je permanentan pad populacije u svim naseljima, uz nepovoljnu starosnu strukturu, sa visokim indeksom starenja i izrazito visokom negativnom stopom prirodnog priraštaja. Očekuje se da će se u svim naseljima nastaviti proces depopulacije, uz pogoršanje vitalnih karakteristika populacije, te je neophodno primenom odgovarajućih mera demografske politike, bar ublažiti negativne populacione tendencije.

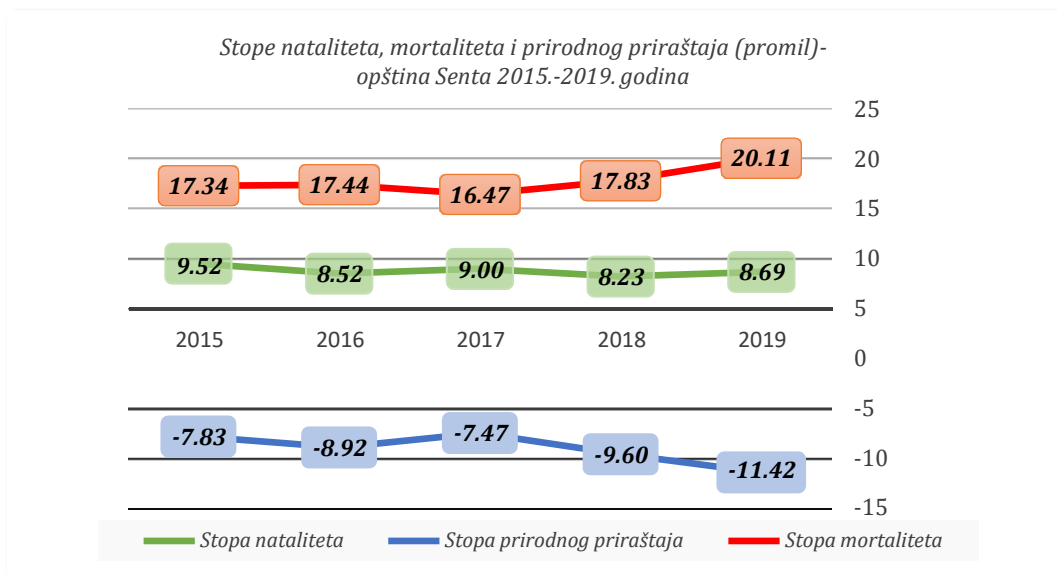
Nacionalna struktura stanovništva

Opština Senta, prema poslednjem zvaničnom popisu, broji 23.316 stanovnika te predstavlja multinacionalnu sredinu i najveću etničku grupaciju čine Mađari sa ukupno 18.444 stanovnika što čini 79,10 % od ukupnog broja stanovništva. Srbi čine 10,86 % stanovništva sa 2.533 stanovnika, Romi sa 595 stanovnika predstavljaju 2,55 %, i ostale etničke zajednice njih 1744 (Albanci, Bunjevci, Goranci, Makedonci, Muslimani, Nemci, Rumuni, Rusi, Rusini, Slovenci, Slovaci, Jugosloveni, Ukrajinci, Hrvati, Crnogorci, neopredeljeni kao i regionalna pripadnost) koji zajedno čine 7,48% ukupnog stanovništva opštine Senta.

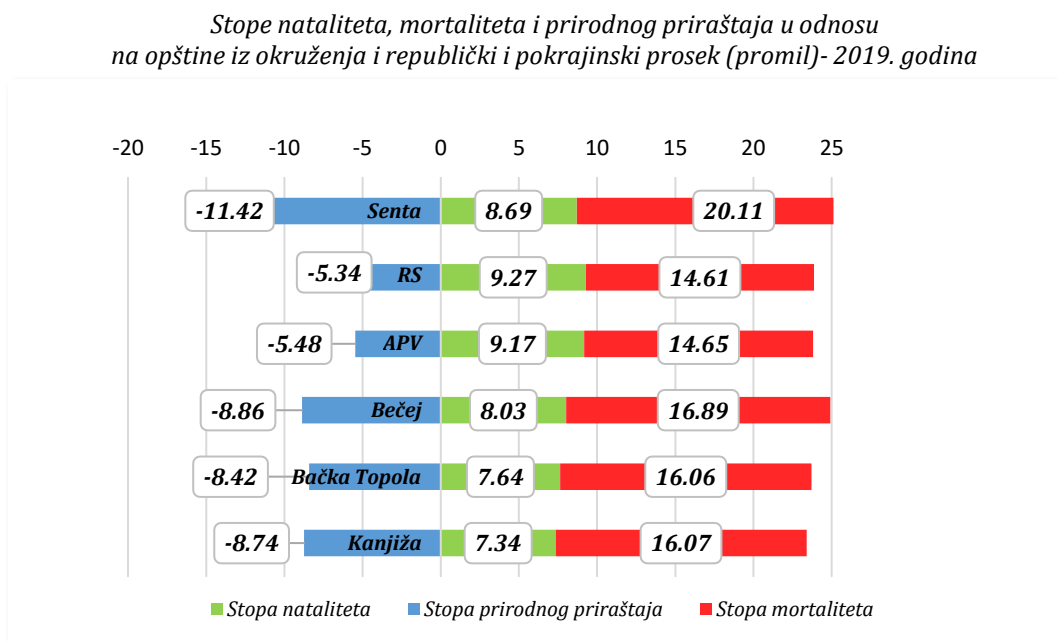
Nacionalna struktura stanovništva opštine Senta- Popis 2011. godine

U opštini Senta vrednost stope nataliteta u posmatranom periodu, kao što se vidi na sledećem dijagramu, je u padu i u 2019. godini iznosi 8,69, a stopa mortaliteta je veoma visoka sa vrednošću od 20,11, dok je stopa prirodnog priraštaja negativnog predznaka i iznosi -11,42 što je značajno pogoršanje u odnosu na 2015. godinu kada je ta vrednost iznosila -7,83.

U sledećem dijagramu prikazani su podaci Opštine Senta za 2019. godinu i upoređuju se sa podacima sledećih opština: Bečej, Kanjiža i Bačka Topola a takođe i u odnosu na pokrajinski i republički prosek

3.1.2. Obrazovanje

Obrazovna struktura stanovništva

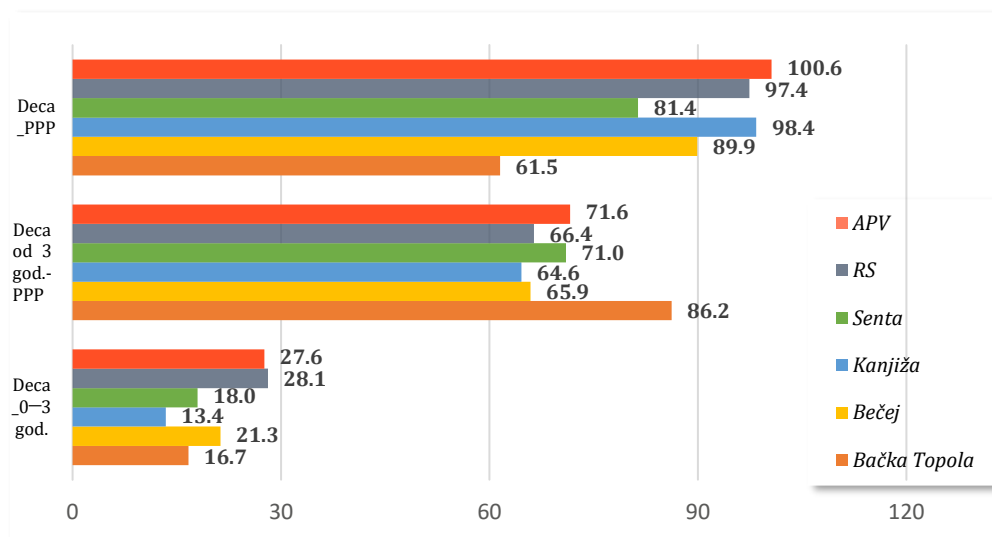
<i>opština Senta – popis 2011</i>	<i>Bez školske spreme</i>	<i>Nepotpuno osnovno obrazov.</i>	<i>Osnovno obrazov.</i>	<i>Srednje obrazov.</i>	<i>Više obrazov.</i>	<i>Visoko obrazov.</i>
Ukupno	332	2,791	4,863	9,317	1,168	1,491
Muško	152	1,065	2,245	4,848	588	696
Žensko	180	1,726	2,618	4,469	580	795

Predškolsko obrazovanje

U dečijem vrtiću "Snežana" rad se odvija u jedanaest objekata; devet objekata su u vlasništvu ustanove - sedam u Senti, jedan u Gornjem Bregu, jedan u Tornjošu, a odeljenja u Bogarašu i Keviju smeštaj su našle u zgradama Osnovne škole "Stevan Sremac". 1998. godine na inicijativu vaspitača, svaki objekat dobija svoje ime.

U sledećim dijagramima prikazani su podaci Opštine Senta za 2019. godinu i upoređuju se sa podacima sledećih opština: Bečej, Kanjiža i Bačka Topola a takođe i u odnosu na pokrajinski i republički prosek

Obuhvat dece uzrasta od 0-3, od 3 do polaska u PPP i koja pohađaju PPP (%) u odnosu na opštine iz okruženja i republički i pokrajinski prosek - 2019. godina

Osnovno i srednje obrazovanje

Na teritoriji opštine postoje tri srednje škole: Gimnazija, Ekonomsko-trgovačka i Medicinska srednja škola (istureno odeljenje škole u Zrenjaninu). 2003. godine otvorena je Matematička gimnazija za talentovane učenike „Bolyai“ na mađarskom jeziku.

Osnovno obrazovanje i vaspitanje na teritoriji opštine Senta ostvaruje se u:

- četiri (4) osnovne matične škole i tri (3) izdvojena odeljenja za obrazovanje učenika uzrasta od prvog do četvrtog, odnosno osmog razreda,
- jednoj (1) osnovnoj matičnoj školi za muzičko obrazovanje i četiri (4) izdvojena odeljenja, za obrazovanje učenika uzrasta od prvog do šestog razreda.

Mrežu škola čine javne osnovne škole koje delatnost osnovnog obrazovanja i vaspitanja obavljaju u sedištu i van sedišta, organizovanjem izdvojenih odeljenja na teritoriji opštine Senta, odnosno jednog izdvojenog odeljenja na teritoriji opštine Čoka.

Mrežu škola čine:

1. Osnovna škola „Stevan Sremac“ u Senti ul. Maksima Gorkog br. 1.,
2. Osnovna škola „Petefi Šandor“ u Senti, ul. Arpadova br. 83.,
3. Osnovna škola „Turzo Lajoš“ u Senti, ul. Železnička br. 44.,
4. Osnovna škola „Temerkenj Ištvan“ u Tornjošu, ul. Radnoti Mikloša br. 12. i
5. Osnovna muzička škola „Stevan Mokranjac“ u Senti, ul. Glavna 36.

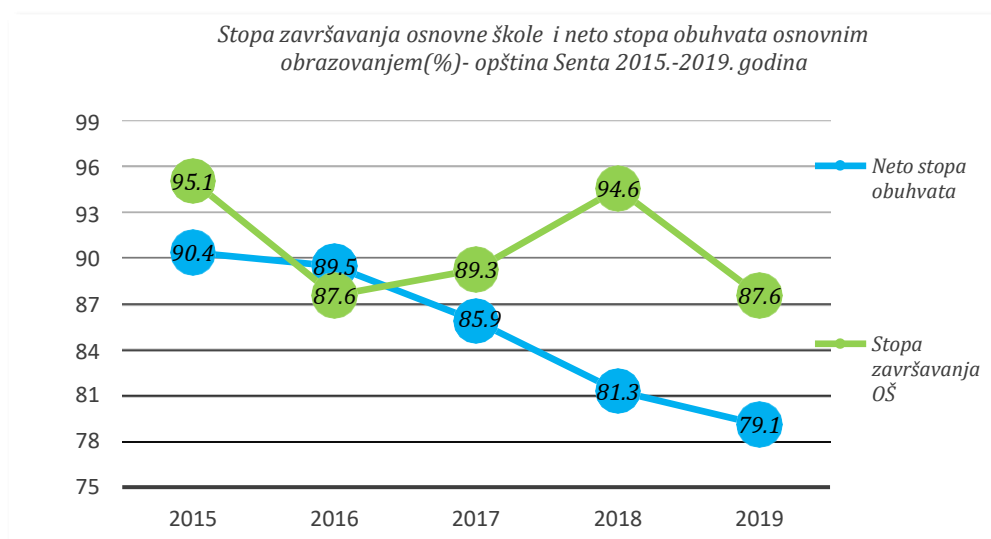
U okviru Osnovne škole „Petefi Šandor“ u Senti organizuje se izdvojeno odeljenje, i to: Izdvojeno odeljenje „Čokonai Vitez Mihalj“ u Gornjem Bregu, ul. Veliki sokak br. 37/a.

U okviru Osnovne škole „Temerkenj Ištvan“ u Tornjošu, organizuju se u dva izdvojena odeljenja, i to:

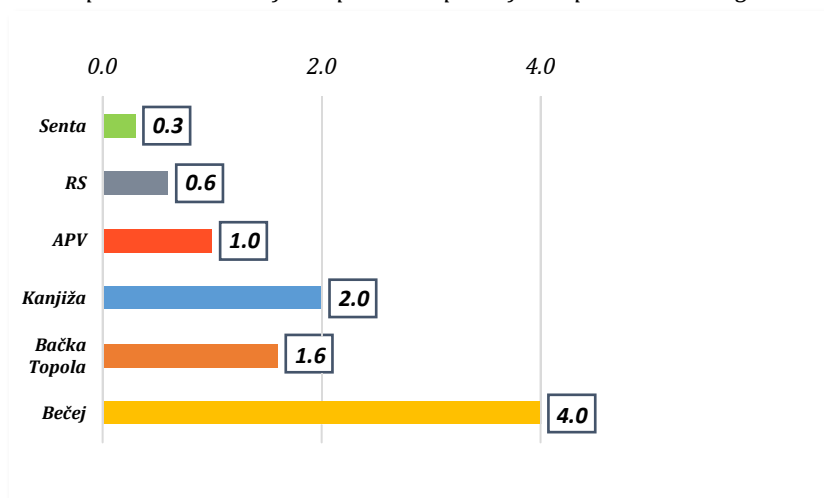
1. Izdvojeno odeljenje „Kevi“ u Keviju, ul. Košut Lajoša 6. i
2. Izdvojeno odeljenje „Bogaraš“ u Bogarašu, ul. Maršala Tita 25.

U okviru Osnovne muzičke škole „Stevan Mokranjac“ u Senti se nalaze i četiri izdvojena odeljenja, i to:

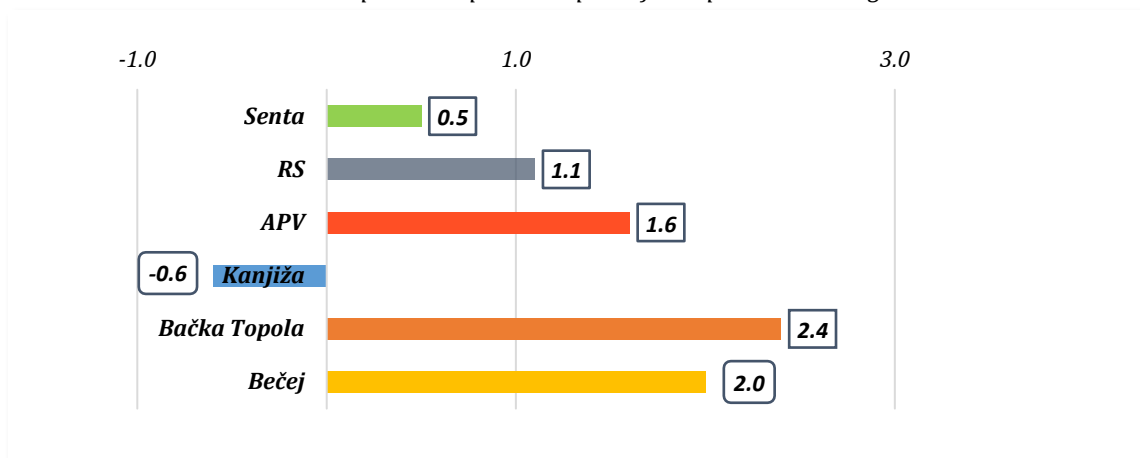
1. Izdvojeno odeljenje u Čoki, ul. Branka Radičevića br. 11.
2. Izdvojeno odeljenje u Gornjem Bregu, Mali sokak br. 59.
3. Izdvojeno odeljenje u Tornjošu, ul. Svetog Stevana br. 3. i
4. Izdvojeno odeljenje u Senti, Glavni trg br.4.

Stopa odustajanja od školovanja u osnovnom obrazovanju (%) u odnosu na opštine iz okruženja i republički i pokrajinski prosek - 2019. godina

Stopa odustajanja od školovanja u srednjem obrazovanju (%) u odnosu na susedne opštine i republički i pokrajinski prosek - 2019. godina

U opštini Senta stopa odustajanja od školovanja u osnovnom i srednjem obrazovanju je na zadovoljavajućem nivou znatno ispod republičkog i pokrajinskog proseka a takođe i u odnosu na posmatrane opštine iz okruženja.

Prikazani podaci jasno ukazuju na neophodnost donošenja seta mera čija će realizacija imati za posledicu održanje ovakvog nivoa u osnovnom i srednjem obrazovanju na teritoriji Opštine Senta.

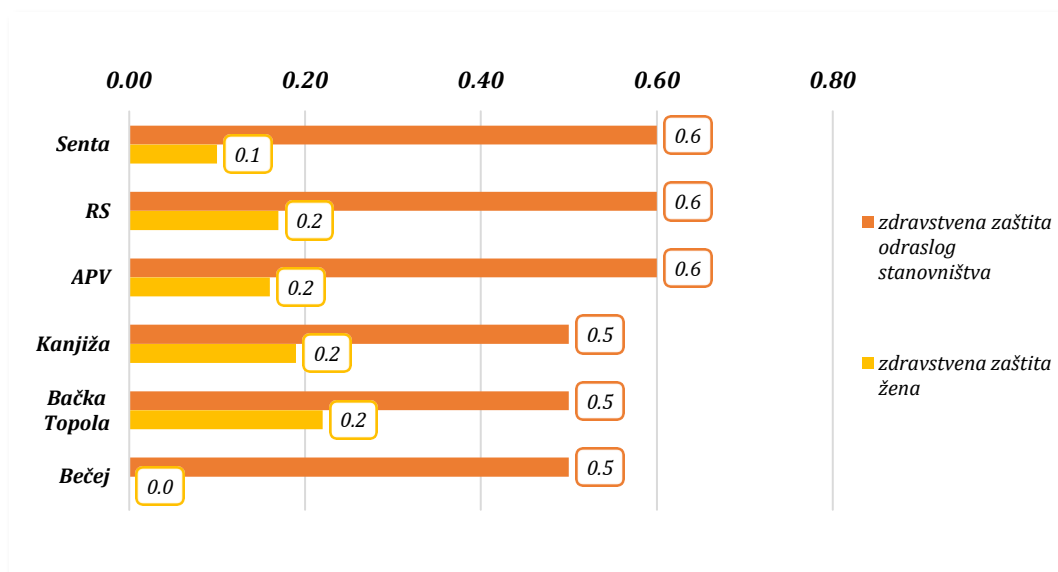
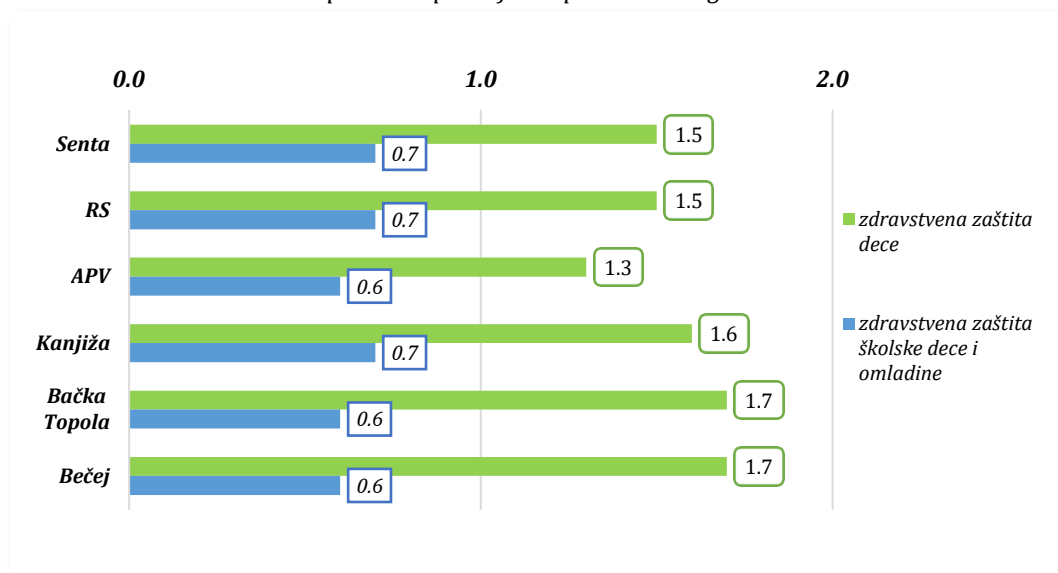
3.1.3. Zdravstvena zaštita

U opštini Senta zdravstvene ustanove čine: Bolnica i Dom zdravlja.

U okviru bolnice nalaze se sledeća odeljenja: interno, hirurgija, rehabilitacija, neuropsihijatrija, dečije odeljenje, grudno odeljenje, ginekologija i akušerstvo i ORL. Službe i ambulante u bolnici su: RTG služba, očna ambulanta, laboratorija, transfuzija, mikrobiologija, ultrazvučna dijagnostika i patologija.

Dom zdravlja Senta obuhvata: I zdravstvenu stanicu, II zdravstvenu stanicu, Zdravstvenu stanicu Gornji Breg, Zdravstvenu stanicu Tornjoš, Zdravstvenu stanicu Kevi, Zdravstvenu stanicu Bogaraš.

Broj lekara na 1000 stanovnika -zdravstvena zaštita dece, zdravstvena zaštita školske dece i omladine, zdravstvena zaštita odraslog stanovništva, zdravstvena zaštita žena - u odnosu na opštine iz okruženja i republički i pokrajinski proseki-2019.godina

3.1.4. Socijalna zaštita

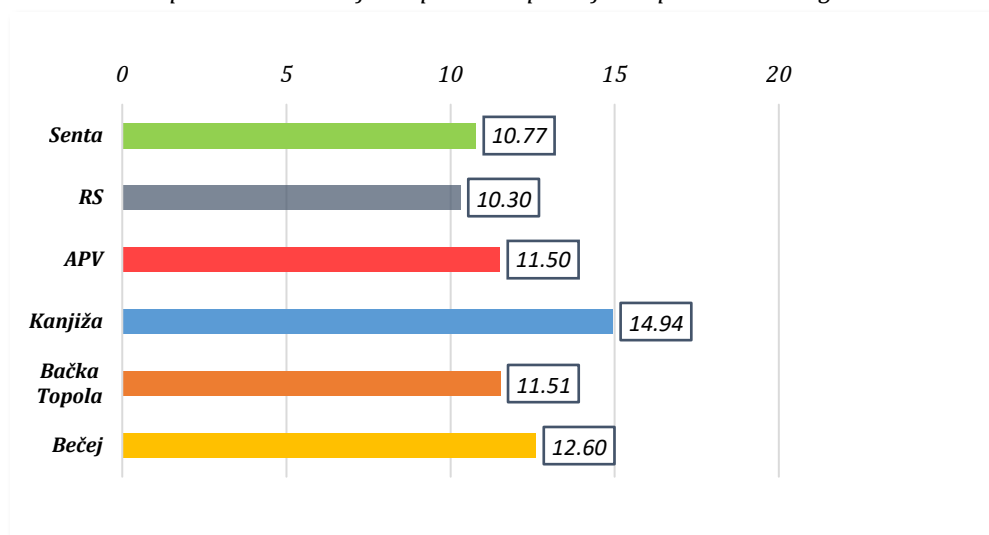
Centar za socijalni rad Opštine Senta

Za poslove socijalne zaštite u opštini Senta, institucionalno je nadležan Centar za socijalni rad Senta, koji je osnovan 24. novembra 1977. god. Odlukom Skupštine Opštine Senta. Centar za socijalni rad Senta obavlja poslove koji su mu stavljeni u nadležnost Porodičnim zakonom, Zakonom o krivičnom postupku, Krivičnim zakonom Republike Srbije, Osnovnim krivičnim zakonom, Zakonom o izbeglicama i Uredbom o zbrinjavanju izbeglica kao i poslova koje delegira Skupština Opštine.

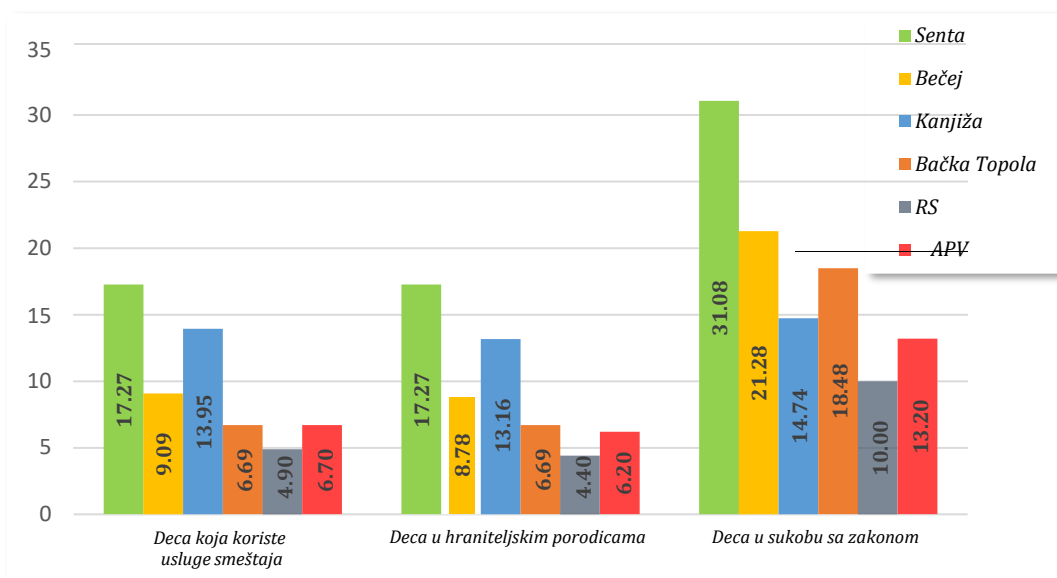
U sledećoj tabeli i dijagramu prikazani su podaci Opštine Senta za 2019. godinu i upoređuju se sa podacima sledećih opština: Bečej, Kanjiža i Bačka Topola a takođe i u odnosu na pokrajinski i republički prosek

2019. godina	Senta	Bačka Topola	Kanjiža	Bečej
Broj korisnika socijalne zaštite na evidenciji CSR	2330	3524	2924	4409
Broj stručnih radnika u CSR	4	6	3	8
Broj korisnika novčane socijalne pomoći	605	804	529	1104
Broj korisnika osnovnog dodatka za negu i pomoć drugog lica	31	103	55	84
Broj korisnika uvećanog dodatka za negu i pomoć drugog lica	124	194	113	227
Broj korisnika dečijeg dodatka (0-17 godina)	363	602	539	1042
Broj korisnika uvećenog dečijeg dodatka (0-17 godina)	536	331	240	678
Broj prijavljenih slučajeva porodičnog nasilja prema ženama	27	45	17	112
Broj prijavljenih slučajeva porodičnog nasilja prema deci	4	16	1	28
Broj korisnika državnih domova za smeštaj starih (65 + godina)	33	16	37	79
Stopa dece koja koriste usluge smeštaja (0-17 godina)	17.27	6.69	13.95	9.09
Stopa dece u hraniteljskim porodicama	17.27	6.69	13.16	8.78
Stopa dece u sukobu sa zakonom	31.08	18.48	14.74	21.28

Udeo korisnika socijalne zaštite u ukupnom stanovništvu (%) u odnosu na opštine iz okruženja i republički i pokrajinski prosek - 2019. godina

Stopa dece koja koriste usluge smeštaja, stopa dece u hraniteljskim porodicama i stopa dece u sukobu sa zakonom (promil) - u odnosu na opštine iz okruženja i republički i pokrajinski prosek - 2019. godina

U opštini Senta udeo korisnika socijalne zaštite u ukupnom stanovništvu je ispod pokrajinskog a mešto viši od republičkog proseka dok je u odnosu na susedne opštine taj procenat najmanji.

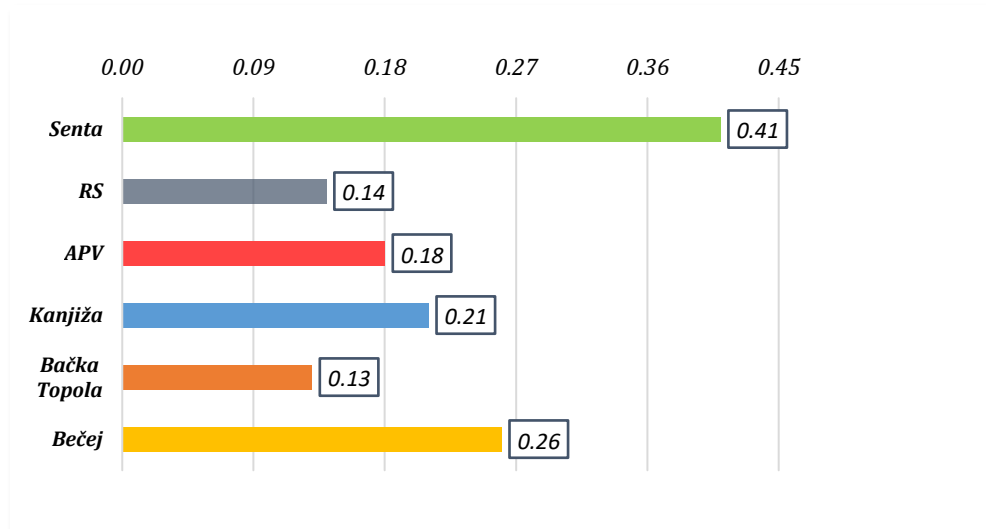
Što se tiče stope dece koja koriste usluge smeštaja i koja su u hraniteljskim porodicama, vrednosti stope su oko 2,5 puta veće pokrajinskog i više od tri puta veće od republičkog proseka, dok je procenat istih u odnosu na posmatrane opštine takođe značajno veći.

Stopa dece u sukobu sa zakonom za Opštinu Senta u 2019. godini je veoma visoka (31,08) i kao takva oko tri puta veća od pokrajinskog i republičkog proseka, dok je procenat istih u odnosu na posmatrane opštine takođe značajno veći, od susedne Opštine Kanjiža npr. duplo veći.

3.1.5. Pravosuđe/bezbednost:

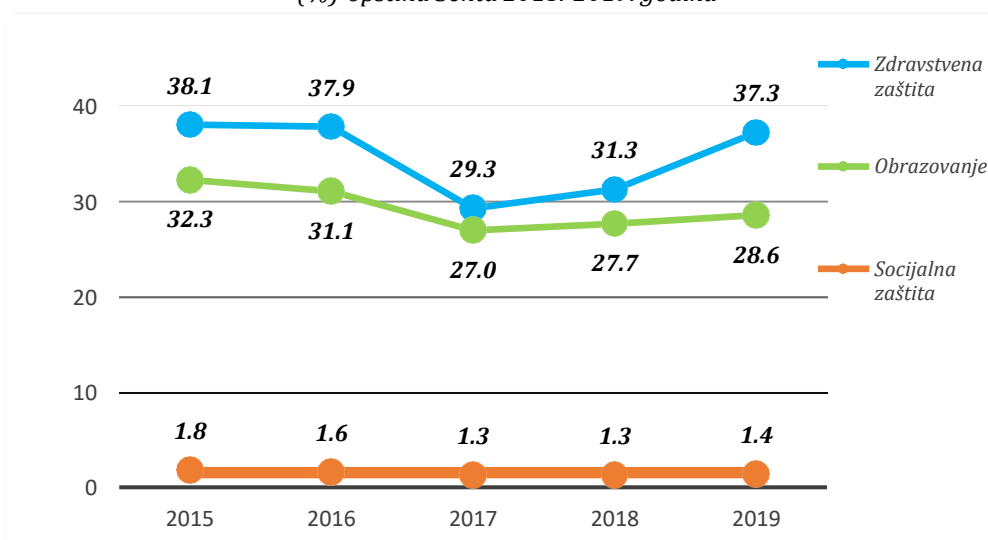
Na sledećem dijagramu je prikazan udeo maloletnih učinioaca krivičnih dela kojima su izrečene krivične sankcije prema mestu izvršenja u ukupnom broju maloletnog stanovništva gde se vidi da su vrednosti značajno iznad republičkog i pokrajinskog proseka, a takođe i u odnosu na posmatrane opštine iz okruženja.

Udeo maloletnih učinioaca krivičnih dela (14–17 godina) kojima su izrečene krivične sankcije prema mestu izvršenja u ukupnom broju maloletn. stanovništvu (%) u odnosu na opštine iz okruženja i republički i pokrajinski prosek-2019.godina

3.1.6. Rashodi korisnika budžetskih sredstava

Učešće rashoda prema delatnostima u ukupnim rashodima korisnika budžetskih sredstava (%) - opština Senta 2015.-2019. godina

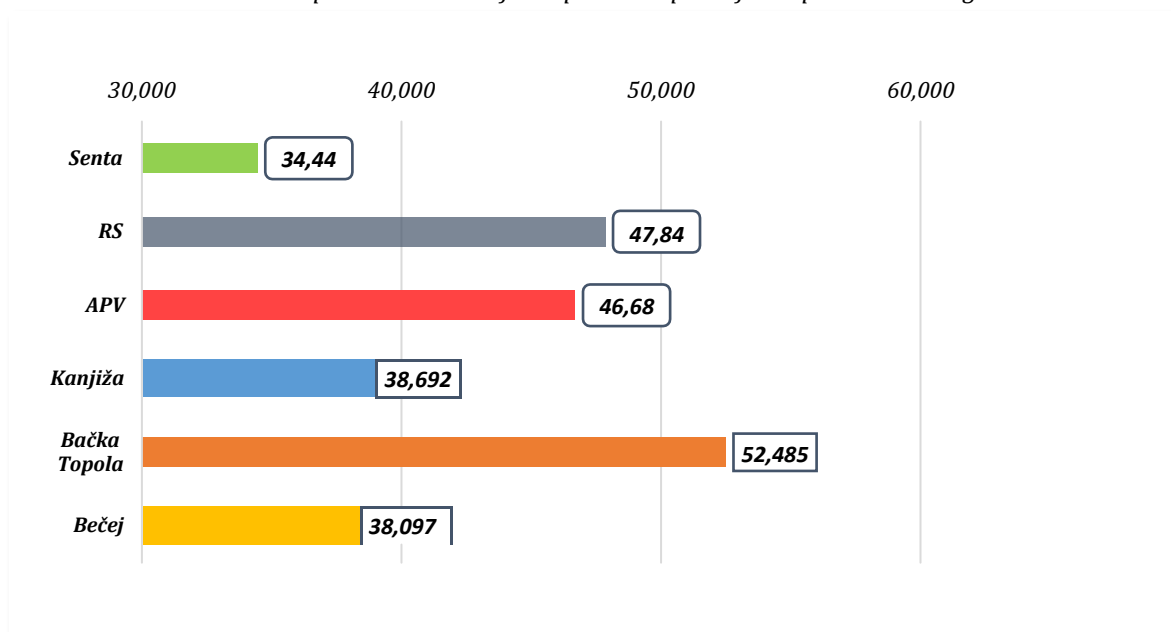

Prikazano učešće rashoda prema delatnostima u ukupnim rashodima korisnika budžetskih sredstava pokazuje pad, nešto manje od 5% kod obrazovanja, dok je kod kod socijalne zaštite, zdravstvene zaštite to uglavnom na sličnom nivou, nešto manje, u odnosu na baznu godinu u posmatranom periodu.

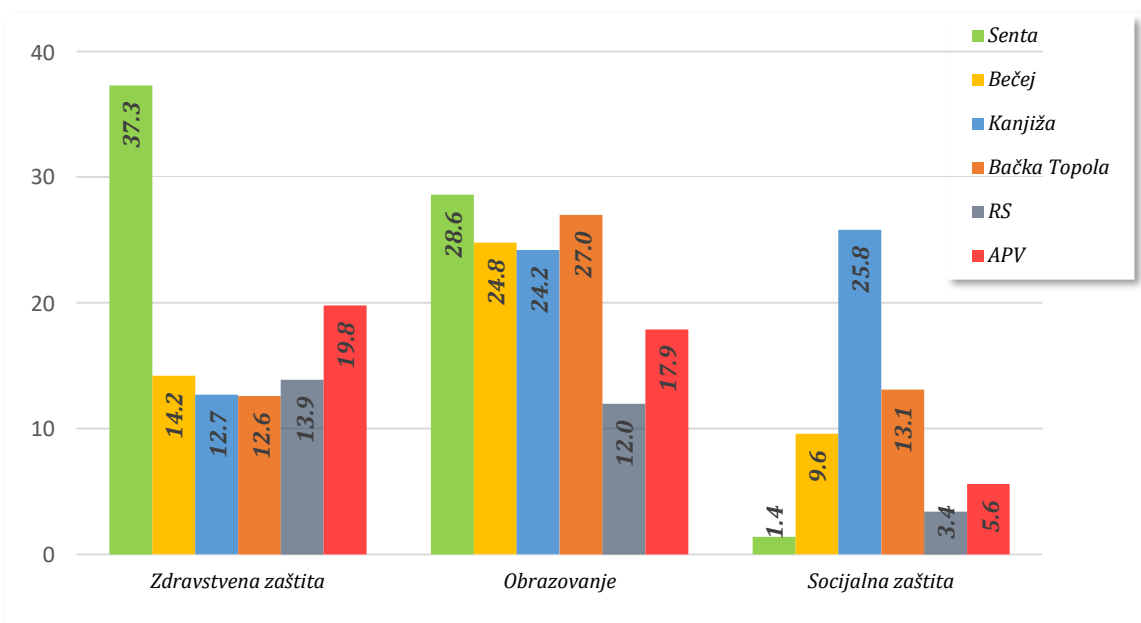
Najveći procenat rashoda, 37,3%, u 2019. godini je kod zdravstvene zaštite, za nešto manje od 10% u odnosu na zdravstvenu zaštitu kod obrazovanja dok su rashodi za socijalnu zaštitu na veoma niskom nivou.

U sledećim dijagramima prikazani su podaci Opštine Senta za 2019. godinu i upoređuju se sa podacima sledećih opština: Bečej, Kanjiža i Bačka Topola a takođe i u odnosu na pokrajinski i republički prosek

Rashodi i izdaci budžeta lokalne samouprave po stanovniku (RSD) u odnosu na opštine iz okruženja i republički i pokrajinski prosek - 2019. godina

Učešće rashoda prema delatnostima u ukupnim rashodima korisnika budžetskih sredstava (%) u odnosu na opštine iz okruženja i republički i pokrajinski prosek - 2019. godina

Rashodi i izdaci budžeta lokalne samouprave po stanovniku u 2019. godini su u odnosu na posmatrane opštine, manji a takođe u odnosu na pokrajinski i republički prosek ova vrednost je značajno manja.

Prikazano učešće rashoda socijalne zaštite u ukupnim rashodima korisnika budžetskih sredstava u 2019. godini Opštine Senta od 1,4% čini manje od republičkog i pokrajinskog proseka a značajno manje od ostalih posmatranih opština i to za oko sedam puta manje od Opštine Bečej, za oko deset puta manje od Opštine Bačka Topola i za skoro dvadeset puta manje od Opštine Kanjiža.

Kod obrazovanja rashodi za navedenu delatnost čine 28,6% od ukupnih i kao takvi značajno su veći od pokrajinskog i republičkog proseka (više od dva puta) a takođe u odnosu na posmatrane opštine taj procenat je nešto veći.

Rashodi za zdravstvenu zaštitu kao procenat ukupnih rashoda kod Opštine Senta je ubedljivo najveći, 37,3 %, od oko jedan i po do tri puta veći u odnosu na posmatrane opštine odnosno republički i pokrajinski prosek.

3.2. Urbani razvoj i zaštita životne sredine/komunalne delatnosti

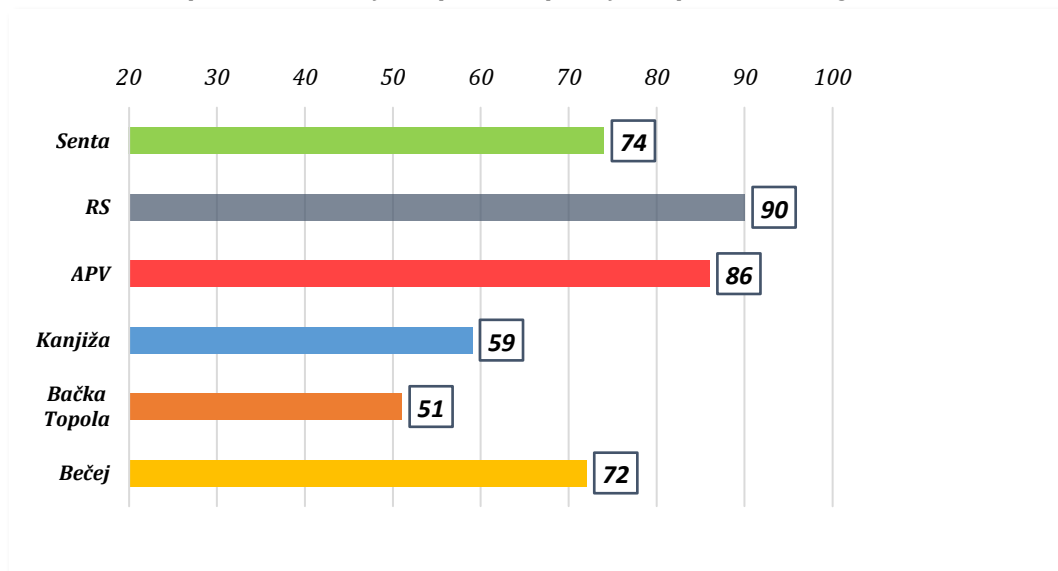
Sažetak i sumarni presek stanja i bitnih činjenica iz analize u oblasti: URBANI RAZVOJ KOMUNALNA INFRASTRUKTURA I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE u u Opštini Senta

- Broj stanovnika na km² u Senti je 74, dok je u RS 90, u APV 86, okolne opštine imaju manji broj stanovnika po km²
- Putničkih automobila na 1000 stanovnika, Senta ima približno isto koliko i RS, APV i susedne opštine
- Telefonskih pretplatnika na 1000 stanovnika Senta ima približno kao okolne opštine
- Procenat domaćinstava priključenih na vodovodnu mrežu u odnosu na ukupan broj stanovnika u Senti je 87,34%, u APV je 96,52% u RS nešto manji procenat (89,71%), dok opština Kanjiža ima 100%
- Procenat domaćinstava priključenih na kanalizacionu mrežu u odnosu na ukupan broj stanovnika u Senti je 73,3%, u APV (52,9), RS (63,2%), u okolnim opštinama je taj procenat manji.
- Izgrađeni stanovi na 1000 stanovnika: u Senti je 0,69, dok je taj broj nešto manji u susednim opštinama i veći u APV (3,40) i RS (3,60)
- Broj JKP u Senti i Kanjiži je 2, dok ih u Bačkoj Topoli ima 3, a u Bečeju 4
- Koeficijent solventnosti u 2019. godini je u Senti bio 214,3, dok je npr. u Kanjiži 3,188.7, a Koeficijent finansijske stabilnosti je u Senti bio 112,4, dok se u susednim opštinama kretao između 94,4 i 188,8
- Veće prihode po zaposlenom u hiljadama RSD od Sente (2,650) ima Bečej (3,543), Kanjiža i Bačka Topola imaju niže prihode

3.2.1. Osnovni podaci

Na dijagramu je prikazan broj stanovnika na jedan km², gde je broj istih u Opštini Senta (74) ispod pokrajinskog i republičkog proseka, a najveći u odnosu na posmatrane opštine, sa tim da je sa Opštinom Bečej ta vrednost na sličnom nivou.

Gustina naseljenosti- broj stanovnika na km²- u odnosu na opštine iz okruženja i republički i pokrajinski prosek - 2019. godina

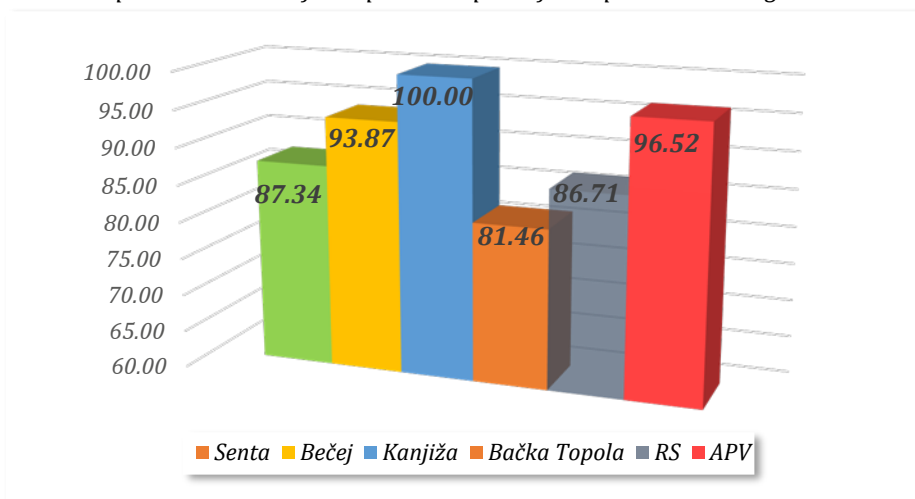

3.2.2. Zaštita životne sredine

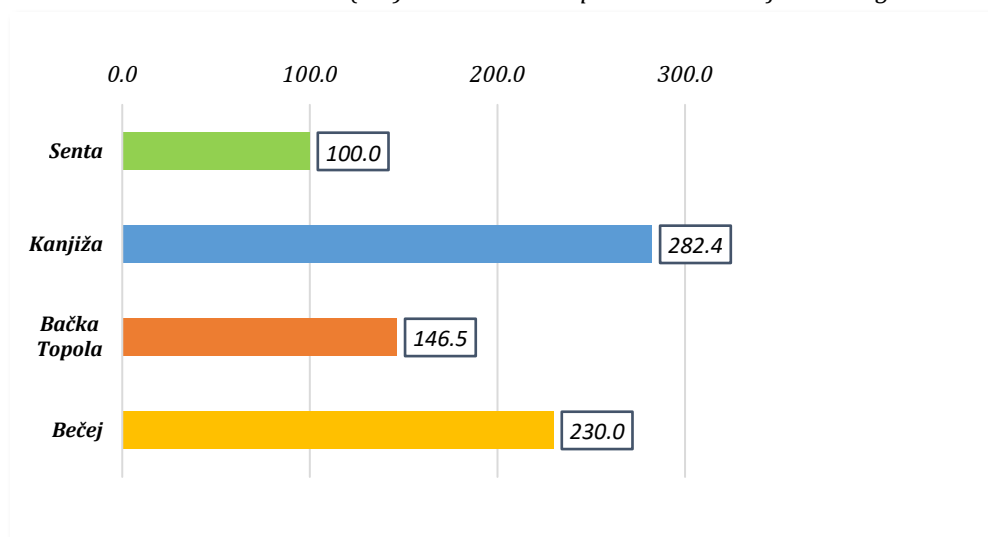
Vodosnabdevanje

opština Senta	2015	2016	2017	2018	2019
Domaćinstva priključena na vodovodnu mrežu	8099	8195	8195	8195	8195
Dužina vodovodne mreže	99	99	100	100	100
Ukupne zahvaćene vode, hilj.m ³	1288	1252	1248	1176	1182
Isporučene vode za piće, hilj.m ³	973	882	758	846	825

Domaćinstva priključena na vodovodnu mrežu kao % ukupnog broja domaćinstava- u odnosu na opštine iz okruženja i republički i pokrajinski prosek - 2019. godina

Dužina vodovodne mreže (km) – u odnosu na opštine iz okruženja - 2019. godina

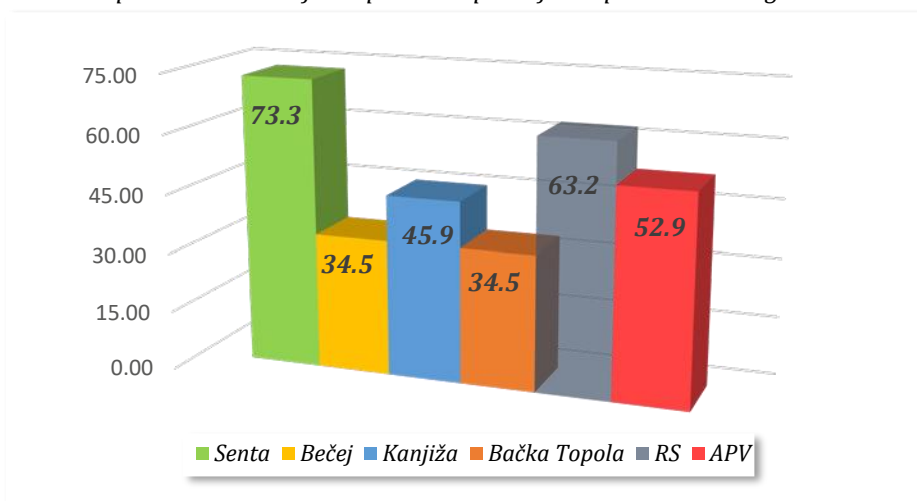

Sa 87,34% priključenih domaćinstava na vodovodnu mrežu opština Senta ima samo veću vrednost od Opštine Bačka Topola dok je ista značajno manja od ostale dve opštine i pokrajinskog proseka. U odnosu na republički prosek je na sličnom nivou. Što se tiče dužine vodovodne mreže Opština Senta u odnosu na posmatrane opštine ima značajno najmanju dužinu iste.

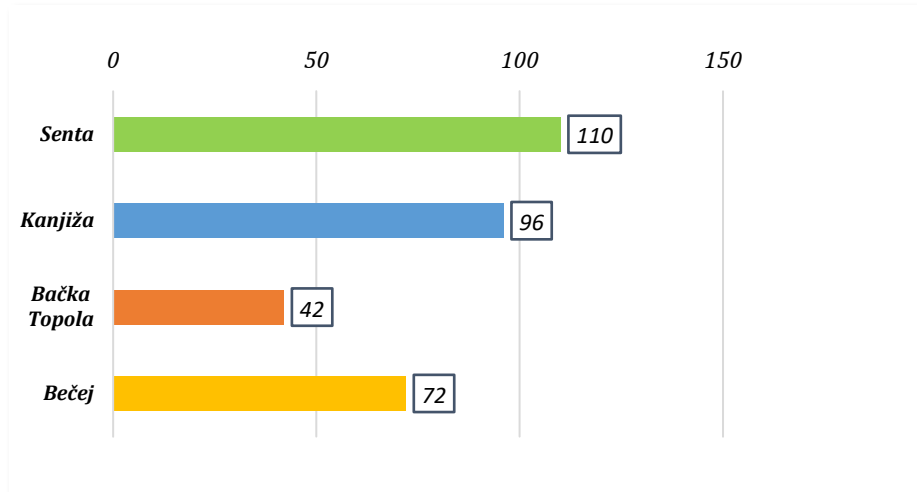
Odvođenje otpadnih voda

opština Senta	2015	2016	2017	2018	2019
Domaćinstva priključena na kanalizacionu mrežu	6868	6874	6874	6874	6874
Dužina kanalizacione mreže	103	103	103	105	110
Ukupne ispuštene otpadne vode, hilj.m ³	970	870	758	839	816
Ispuštene otpadne vode u sisteme za odvođenje otpadnih voda, hilj.m ³	970	766	758	771	734
Prečišćene otpadne vode, hilj.m ³	970	766	758	771	734

Domaćinstva priključena na kanalizacionu mrežu kao % ukupnog broja domaćinstava- u odnosu na opštine iz okruženja i republički i pokrajinski prosek - 2019. godina

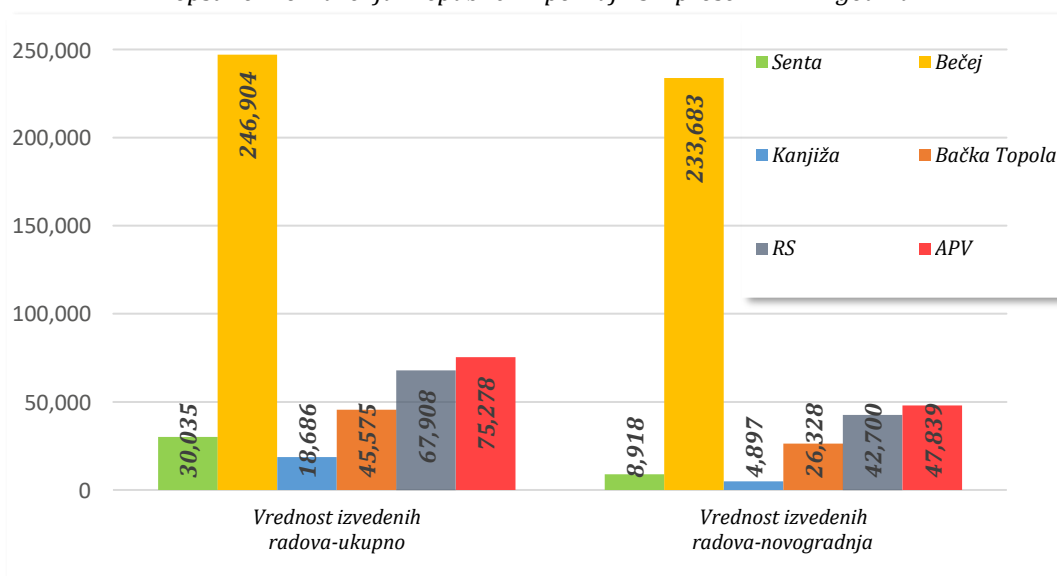
Dužina kanalizacione mreže (km)– u odnosu na opštine iz okruženja - 2019. godina

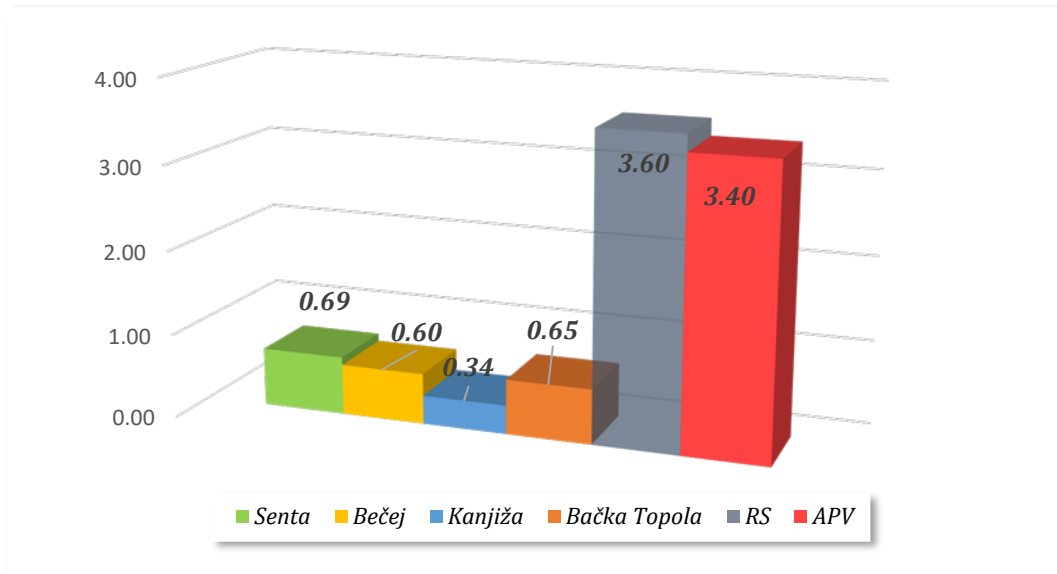
Sa 73,30% priključenih domaćinstava na kanalizacionu mrežu i sa 110 km izgrađene kanalizacione mreže Opština Senta u odnosu na republički i pokrajinski prosek ima značajno veću vrednost, u procentima duplo više od posmatranih opština osim Opštine Kanjiže gde je ta razlika nešto manja.

3.2.3. Građevinarstvo

Vrednost izvedenih radova ukupno i izvedenih radova-novogradnja po stanovniku (RSD)– u odnosu na opštine iz okruženja i republički i pokrajinski prosek - 2019. godina

Izgrađeni stanovi na 1000 stanovnika – u odnosu na opštine iz okruženja i republički i pokrajinski prosek - 2019. godina

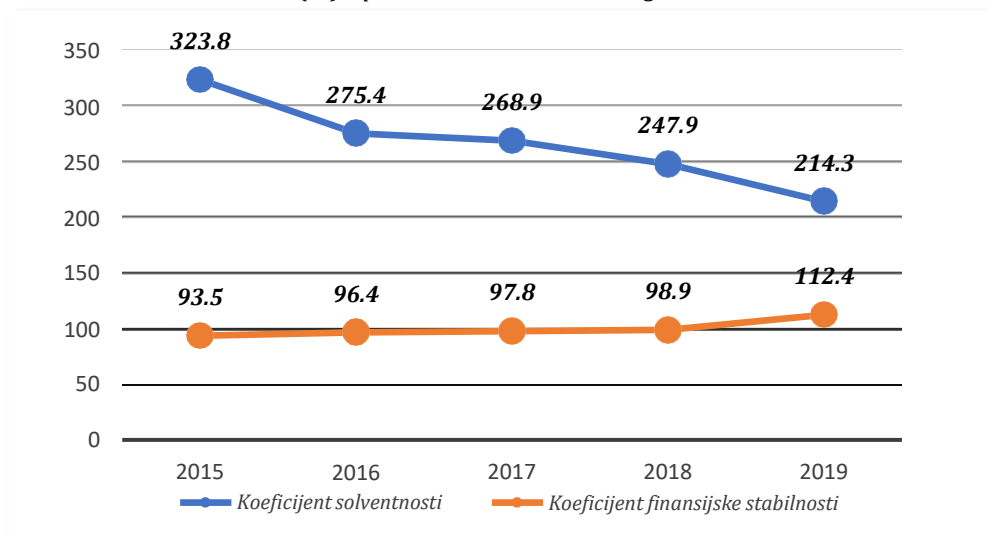

Građevinarstvo je na veoma niskom nivou i višestruko je manja vrednost izvedenih radova po stanovniku (osim Opštine Bečej) odnosno vrednost izgrađenih stanova na hiljadu stanovnika u ovoj oblasti kako u Opštini Senta tako i u posmatranim opštinama u odnosu na republički i pokrajinski prosek.

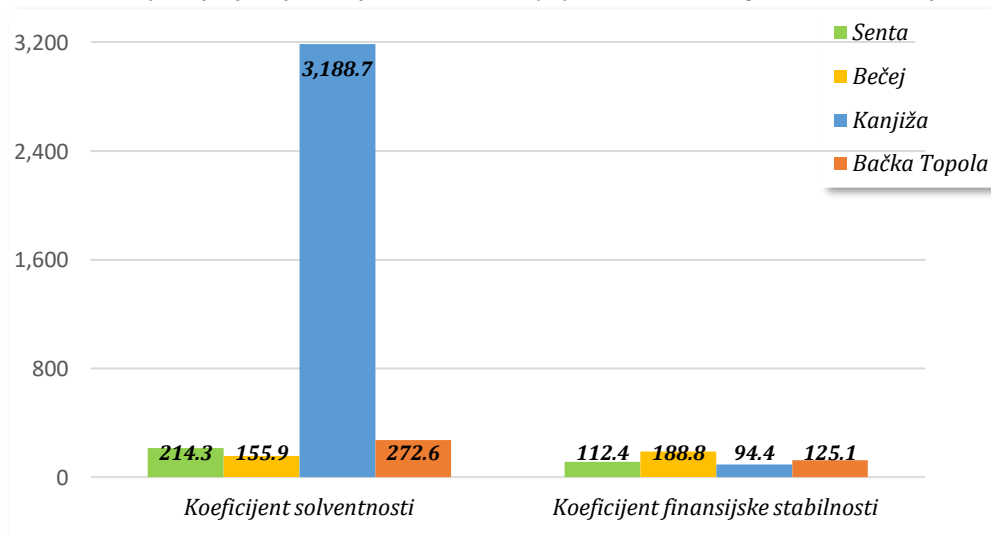
3.2.4. Finansijski pokazatelji Javno komunalnih preduzeća

opština Senta	2015	2016	2017	2018	2019
Broj JKP	2	2	2	2	2
Ukupan broj zaposlenih u JKP	164	150	148	149	151
Broj zaposlenih u JKP na 1000 stanovnika	7	7	7	7	7
Ukupan neto rezultat iz redovnog poslovanja, u hilj.RSD	-2,343	-18,990	-22,715	-24,968	-6,436

Koeficijent solventnosti/Koeficijent finansijske stabilnosti (%) - opština Senta 2015.-2019. godina

Koeficijent solventnosti/Koeficijent finansijske stabilnosti (%) – u odnosu na opštine iz okruženja - 2019. godina

U opštini Senta postoji dva javna preduzeća i to Javno preduzeće Elgas Senta i Javno komunalno stambeno preduzeće Senta, u kojima ukupan broj zaposlenih iznosi 151.

Na dijagramu su prikazani koeficijenti solventnosti i finansijske stabilnosti u odnosu na posmatrane opštine.

Što se tiče koeficijenta solventnosti Opština Senta sa vrednošću od 214,3 ima visok koeficijent i u odnosu na posmatrane opštine na sličnom nivou osim Opštine Kanjiža kod koje je ova vrednost neverovatno visoka.. Ovaj pokazatelj pokazuje sposobnost JKP da plati sve obaveze pod pretpostavkom da sve dospevaju na isti dan. Preduzeće je solventno ako je koeficijent solventnosti najmanje 1.

Koeficijent finansijske stabilnosti pokazuje koliko se dugoročnih sredstava finansira iz dugoročnih izvora finansiranja. Drugim rečima, pokazuje sa koliko dinara dugoročnih izvora finansiranja je pokriven dinar dugoročno vezanih sredstava. Opština Senta ima nešto niži navedeni koeficijent u odnosu na opštinu Bačka Topola a nešto viši u odnosu na Opštinu Kanjiža, i značajno manji od Opštine Bečej.

3.3. Lokalni ekonomski/privredni razvoj

Sažetak i sumarni presek stanja i bitnih činjenica iz analize u oblasti: LOKALNO-EKONOMSKI RAZVOJ u Opštini Senta

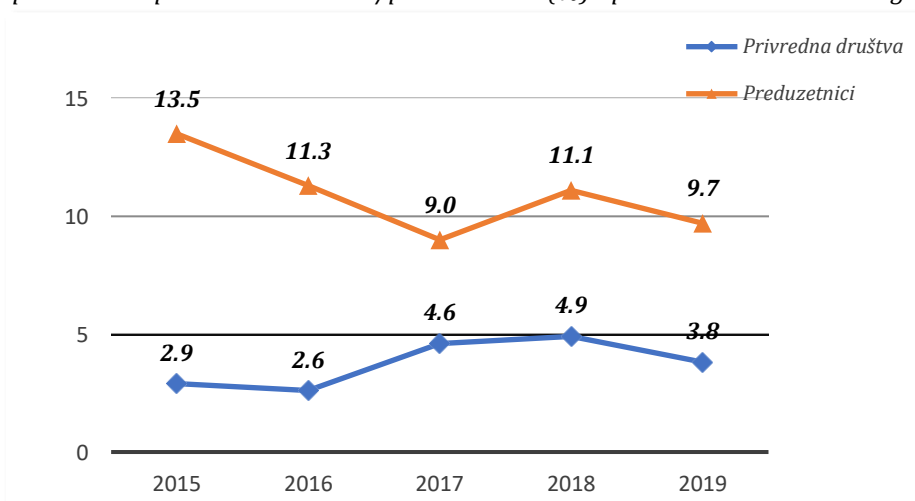
- Broj privrednih društava na 1000 stanovnika u Senti iznosi 12, Kanjiži i Bačkoj Topoli 13, a u Bečeju 8
- Poslovni prihodi privrednih društava (u hilj. RSD) po privrednom društvu u Senti iznose 175,585, dok poslovni prihodi preduzetnika (u hilj. RSD) po preduzetniku iznose 6,736.
- Broj Izvoznika kao % ukupnog broja aktivnih privrednih subjekata u Senti iznosi 15,7%, više od Sente izvoznika ima Bečej (25,9%). Što se tiče uvoznika taj procenat u Senti je 26,8%, što je više nego u susjednim opštinama.
- Ukupan broj zaposlenih u Senti u 2020. godini je 7,780 i je približan broju zaposlenih u susjednim mestima. Ukupan broj nezaposlenih u Senti u 2019. godini je 940. Nezaposlena lica na 1000 stanovnika u Senti je 43, u Bečeju 55, u Kanjiži 51, u Bačkoj Topoli 55
- Najveći procenat nezaposlenih u Senti je bez kvalifikacija (65,8%), zatim sa srednjim obrazovanjem (29,4%) i sa visokim ili višim obrazovanjem (4,8%)
- Prosečna zarada bez poreza i doprinosa po zaposlenom u Senti je 55,690 RSD, u Kanjiži 50,257 RSD), u Bačkoj Topoli 51,265 i u Bečeju 51,390 RSD
- Prosečan iznos penzije u Senti je 27,037 RSD, u Kanjiži je 25,075 RSD, u Bačkoj Topoli 25,899 RSD i u Bečeju 26,148 RSD
- Ostvarene investicije u nova osnovna sredstva po karakteru izgradnje u Senti u hilj RSD iznose 1,793,013, dok je u susjednim opštinama: Bečej-2,772,469, Kanjiža-1,030,137, Bačka Topola-3,663,868
- Ukupni podsticaji regionalnog razvoja u hiljadama RSD u Senti su 110,002, dok je taj iznos dosta veći u okolnim opštinama: Kanjiža: 618,813, Bačka Topola: 575,346, Bečej:305,971
- Ukupan broj turista se povećao od 2015. godine kada ih je bilo 3,965 do 2019. kada ih je bilo 8,212. Što se tiče broja turista u susjednim opštinama, Bečej ih broji 5,147, Kanjiža 12892, a Bačka Topola 6,589. Domaći turisti u Senti čine 64,45%, dok je strani 35,55%
- Prema anketi o poljoprivredi 2018. godine broj poljoprivrednih gazdinstava u Senti je bio 1,297.
- Najviše ima oranica i bašta (20,738 ha), zatim livade i pašnjaci (284 ha) i ostalo: voćnjaci (59 ha) i vinogradi (3 ha)
- Najviše se uzgaja živina (26,757), zatim svinje (6,479) pa goveda (5,614) i ovce (5,903)
- Ukupan broj traktora prema anketi iz 2018. godine je bio 1,569
- Procenat zaposlenih u poljoprivredi u odnosu na ukupnu zaposlenost je u Senti (1.1%), u Kanjiži (3,4%), u Bačkoj Topoli (12,6%), u Bečeju (11,1%), u APV (3,3%), u RS (1,5)
- Ukupni prihodi opštine u hiljadama RSD u Senti 2019. godine iznose 797,514. Ukupni prihodi po stanovniku su 28,904 RSD
- Ukupni rashodi opštine u hiljadama RSD u Senti 2019. godine iznose 790,297. Ukupni rashodi po stanovniku su 28,954 RSD
- Budžetski suficit/deficit 2019. godine, u hiljadama RSD iznosi 7,217

3.3.1. Privredna društva i preduzetnici

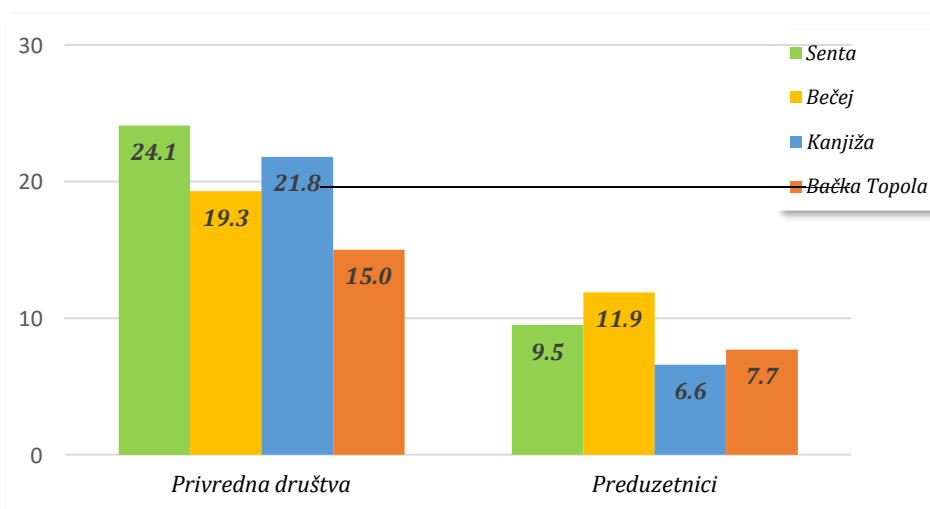
Po podacima Agencije za privredne registre za 2019. godinu u opštini Senta registrovano je 261 privredno društvo, kao i 452 preduzetnika.

opština Senta	2015	2016	2017	2018	2019
Broj privrednih društava	314	307	306	307	261
Broj preduzetnika	422	433	442	452	452
Broj privrednih društava na 1000 stanovnika	14	14	14	14	12
Broj preduzetnika na 1000 stanovnika	19	19	20	21	21

Stopa nastanka privrednih društava/preduzetnika (%) - opština Senta 2015.-2019. godina

Stopa brisanja/gašenja privrednih društava/preduzetnika (%) - u odnosu na opštine iz okruženja - 2019. godina

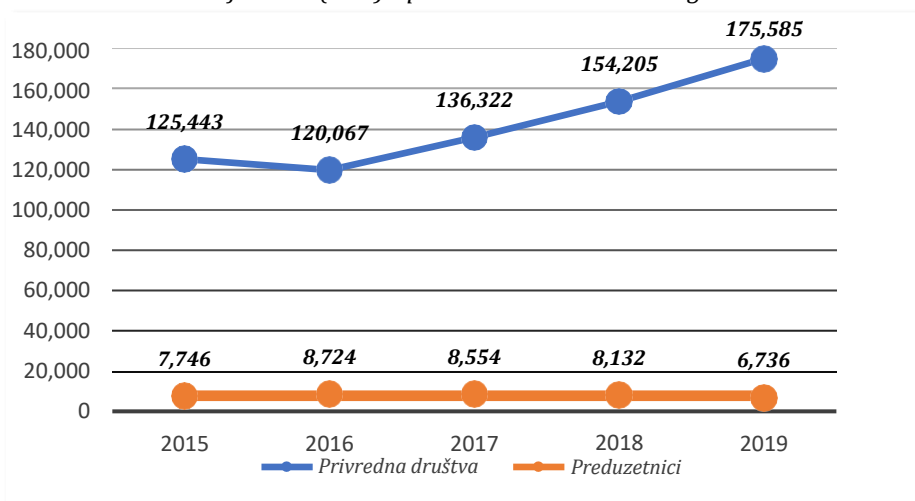
Stopa brisanja/gašenja privrednih društava odnosno preduzetnika u 2019. godini je u Opštini Senta u odnosu na posmatrane opštine najveća kod privrednih društava, dok je kod preduzetnika manja od Opštine Bečej a veća od opština Kanjiža i Bačka Topola.

3.3.2. Poslovanje privrednih društava i preduzetnika

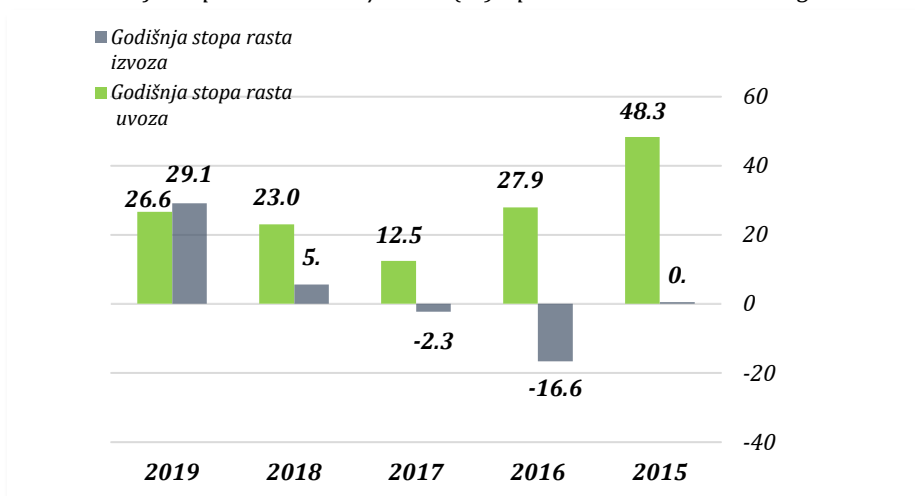
opština Senta	2015	2016	2017	2018	2019
Ukupni poslovni prihodi privrednih društava, hilj.RSD	32,113,417	29,776,560	32,308,222	34,541,839	38,277,499
Ukupni poslovni prihodi preduzetnika, hilj.RSD	666,178	785,198	787,006	740,005	1,549,379

Poslovni prihodi privrednih društava/ preduzetnika po privrednom društvu/preduzetniku u hiljadama (RSD)-opština Senta 2015.-2019. godina

Poslovni prihodi preduzetnika po jednom preduzetniku pokazuju blag pad u odnosu na baznu godinu u posmatranom periodu, te su poslovni prihodi na približnom odnosno sličnom nivou, dok kod privrednih društava u odnosu na baznu godinu dolazi do značajnog rasta poslovnih prihoda (uvećanje za 1,4 puta) u odnosu na baznu, 2015. godinu.

Godišnje stope rasta izvoza/uvoza (%) - opština Senta 2015.-2019. godina

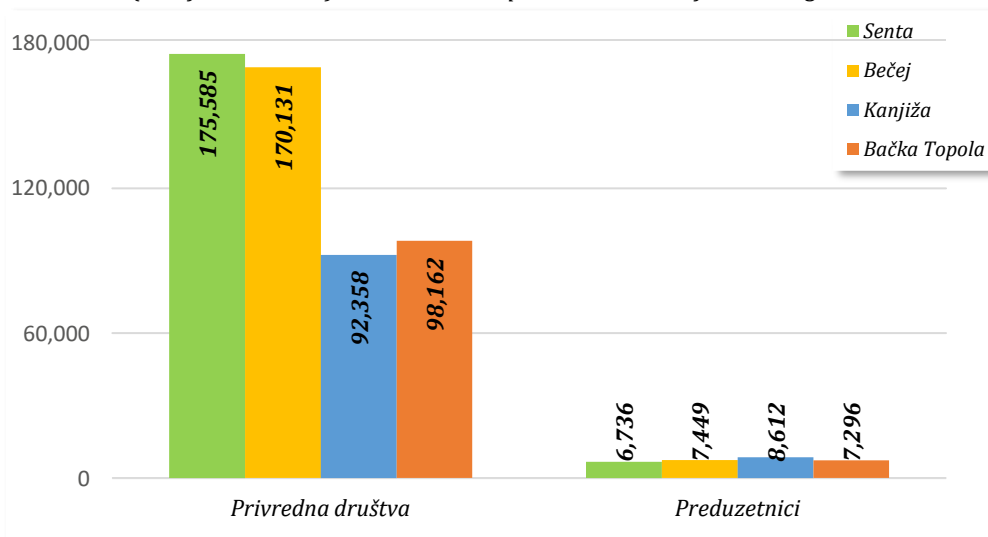

Godišnja stopa rasta uvoza predstavlja pokazatelj koji ukazuje na procenu rasta uvoza i nivo tržišnog učešća u spoljnotrgovinskoj razmeni sa inostranstvom. U Opštini Senta u 2019. godini procenat ove stope je dosta visoka ali u odnosu na baznu godinu skoro duplo manja. Što je veća vrednost ovog pokazatelja ukazuje se na veću zavisnost opštine za inostranom robom. Visoke vrednosti pokazatelja su prihvatljive samo ukoliko se radi o uvozu sirovina i repromaterijala, za dalju proizvodnju i izvoz.

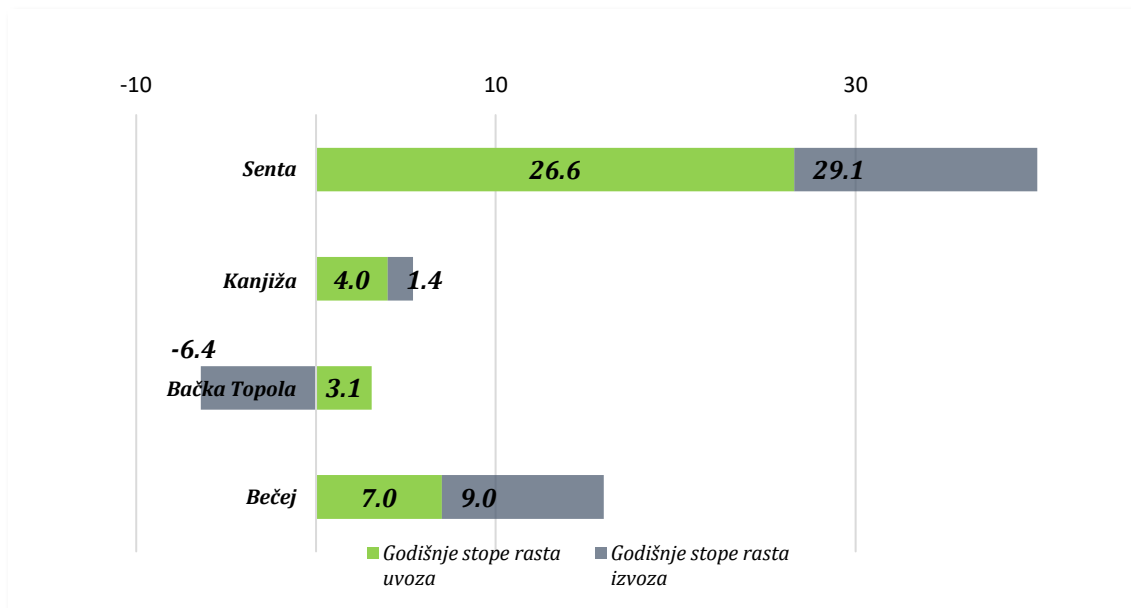
Godišnja stopa rasta izvoza predstavlja pokazatelj koji ukazuje na procenu rasta izvoza i nivo tržišnog učešća u spoljnotrgovinskoj razmeni sa inostranstvom. Što je veća vrednost pokazatelja pokazuje se veći stepen otvorenosti opštine, veći priliv deviznih sredstava i veću privrednu aktivnost na teritoriji opštine. Po prikazanom dijagramu jasno se vidi da je taj procenat takodje visok, što govori da je potrebno zadržati ove vrednosti ovako usklađene i kod stope uvoza i stope izvoza..

U sledećim dijagramima prikazani su podaci Opštine Senta za 2019. godinu i upoređuju se sa podacima sledećih opština: Bečej, Kanjiža i Bačka Topola

Poslovni prihodi privrednih društava/ preduzetnika po privrednom društvu/preduzetniku (u hiljadama RSD)– u odnosu na opštine iz okruženja - 2019. godina

Godišnje stope rasta izvoza/uvoza (%) -u odnosu na susedne opštine - 2019. godina

3.3.3. Zaposlenost i zarade

Zaposlenost

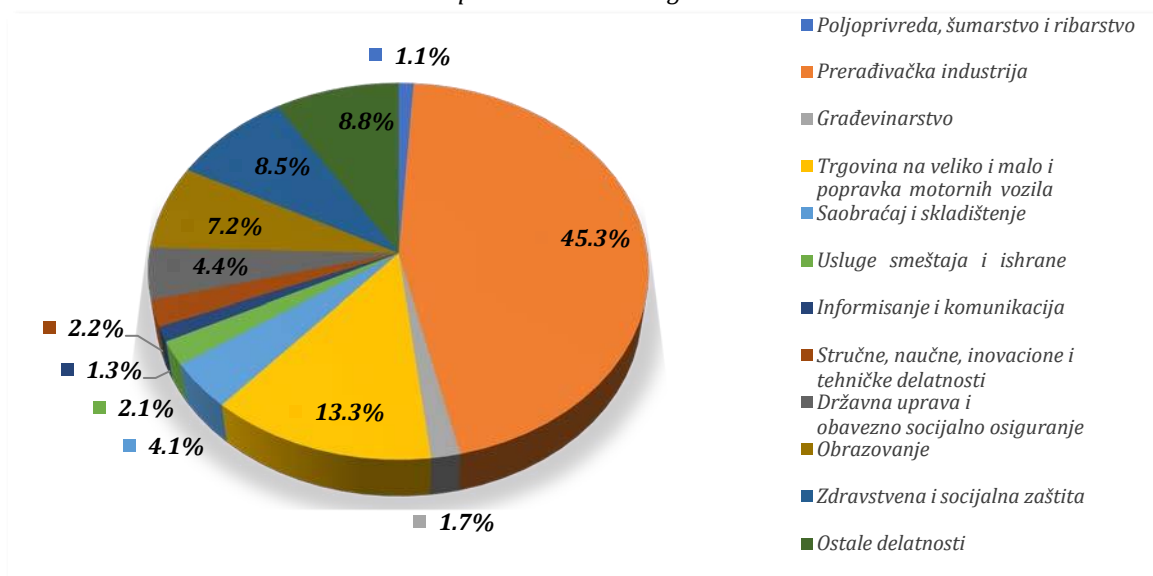
opština Senta	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ukupan broj zaposlenih	6,990	6,732	6,795	7,350	7,591	7,780
Broj zaposlenih kod privrednih društava	5,601	5,337	5,396	5,980	6,258	6,475
Broj zaposlenih kod preduzetnika	825	839	857	848	834	836
Broj registrovanih individualnih poljoprivrednika	563	556	541	522	499	470

Na kraju 2020. godine, po podacima republičkog zavoda za statistiku na teritoriji opštine Senta bilo je zaposleno 7780 lica što čini 35,97% ukupne populacije što je za oko 4 % više od republičkog proseka.

Posmatrano po sektorima, oko 60% zaposlenih je u dva sledeća sektora:

- prerađivačka industrija
- trgovina na veliko i malo

Struktura zaposlenosti po delatnostima kao % ukupnog broja zaposlenih²
-opština Senta 2020. godina

Nezaposlenost

opština Senta	2015	2016	2017	2018	2019
Ukupan broj nezaposlenih	1019	1240	1171	1001	940
Nezaposlena lica na 1000 stanovnika	45	56	53	46	43
Nezaposlene žene, kao % nezaposlenih lica	46.0	45.6	45.6	47.9	49.6

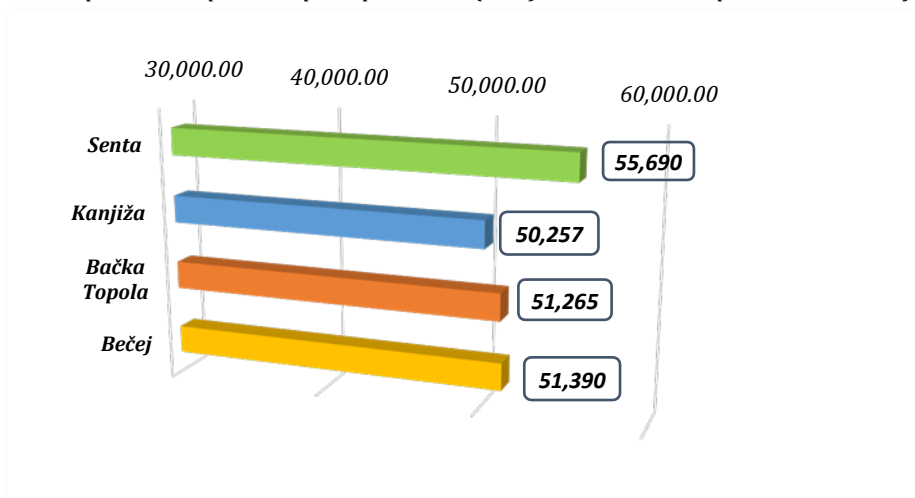
² U ukupan broj zaposlenih nisu uračunati registrovani individualni poljoprivrednici

Na kraju 2019. godine, po podacima Nacionalne službe za zapošljavanje na evidenciji registrovanih nezaposlenih lica na teritoriji opštine Senta bilo je 940 lica što čini 4,35 % ukupne populacije, od čega je žena 466, što čini 49,6 % od ukupno nezaposlenih na evidenciji NSZ. Što se tiče obrazovne strukture registrovanih nezaposlenih lica na evidenciji NSZ najviše je nekvalifikovanih lica 65,8% i registrovanih nezaposlenih lica sa III i IV stepenom stručne spreme 29,4%, dok je nezaposlenih lica sa visokom ili višom stručnom spremom njih 4,8%.

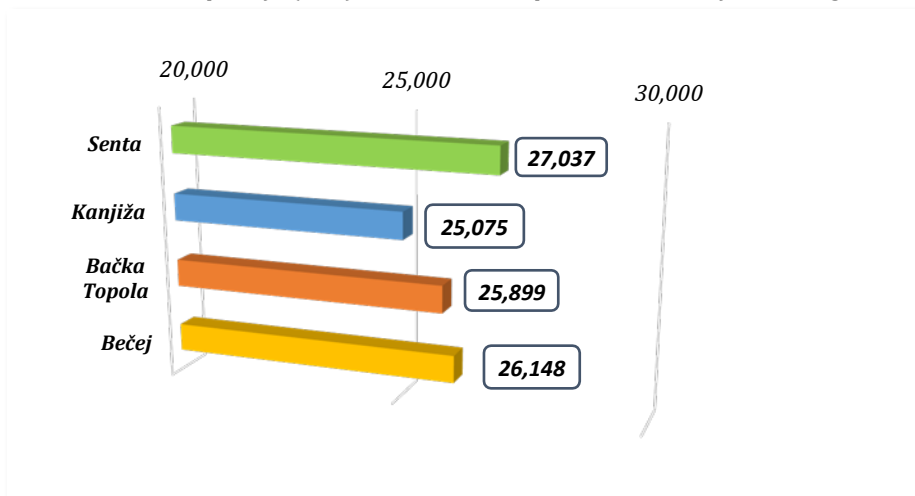
Zarade

Po podacima republičkog zavoda za statistiku, Opština Senta se nalazi na 69. mestu rangiranih opština i gradova (od ukupno 175), prema visini prosečne neto zarade, u 2018. godini (poslednji dostupan podatak), te spada u grupu opština koje su po ovom pokazatelju u grupi opština sa vrednostima između 80-100% u odnosu na republički prosek.

Prosečne zarade bez poreza i doprinosa, po zaposlenom (RSD) – u odnosu na opštine iz okruženja - 2020. godina

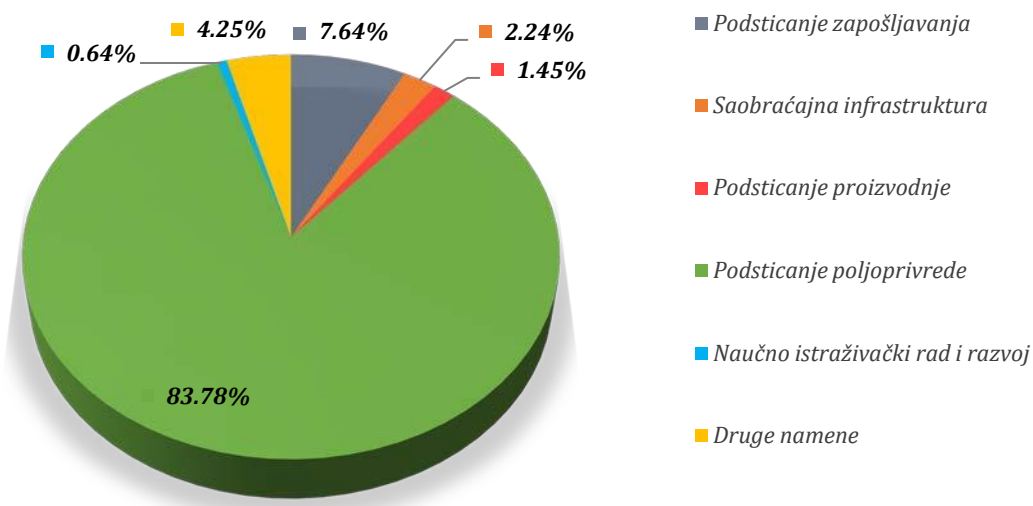
Prosečan iznos penzije (RSD) – u odnosu na opštine iz okruženja - 2019. godina

Iz dijagrama u kojima su prikazani podaci o zaradama po zaposlenom bez poreza i doprinosa (godišnji prosek) za 2020. godinu, jasno se vidi da su iste na teritoriji Opštine Sentaviše od svih posmatranih Opština (u proseku za oko 5,000 rsd). Takođe, po prikazanim podacima prosečan iznos penzije u Opštini Senta iako je nešto viši od svih posmatranih opština ali kao takav takođe je na približnom nivou sa istima.

3.3.4. Podsticaji regionalnog razvoja

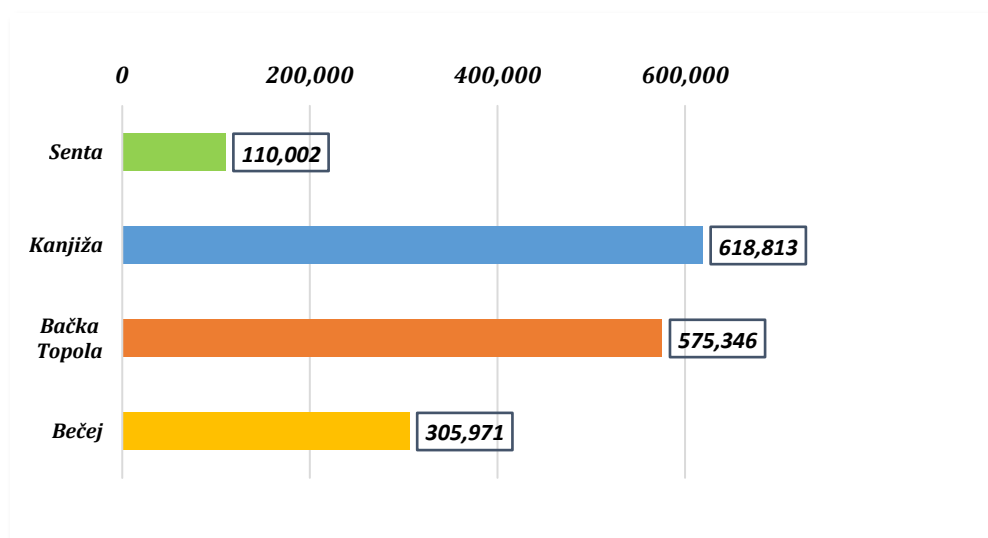
Ukupni podsticaji regionalnog razvoja prema namenama, %
-opština Senta 2020. godina

Opština Senta je u 2020. godina uspela da privuče podsticaje koji imaju namenu za podsticanje regionalnog razvoja finansiranih od viših nivoa vlasti u iznosu od preko 110 miliona RSD. Od tog iznosa najviše je ostvareno za podsticaje u poljoprivredi (83,78%).

Iz narednog dijagrama vidljivo je da je Opština Senta u odnosu na posmatrane opštine ostvarila veoma nizak nivo podsticaja, te u narednim godinama je potrebno da Opština Senta usmeri svoje aktivnosti ka privlačenju istih kako bi uhvatili korak sa posmatranim opštinama..

Ukupni podsticaji regionalnog razvoja u hiljadama (RSD)- u odnosu na opštine iz okruženja- 2020. godina

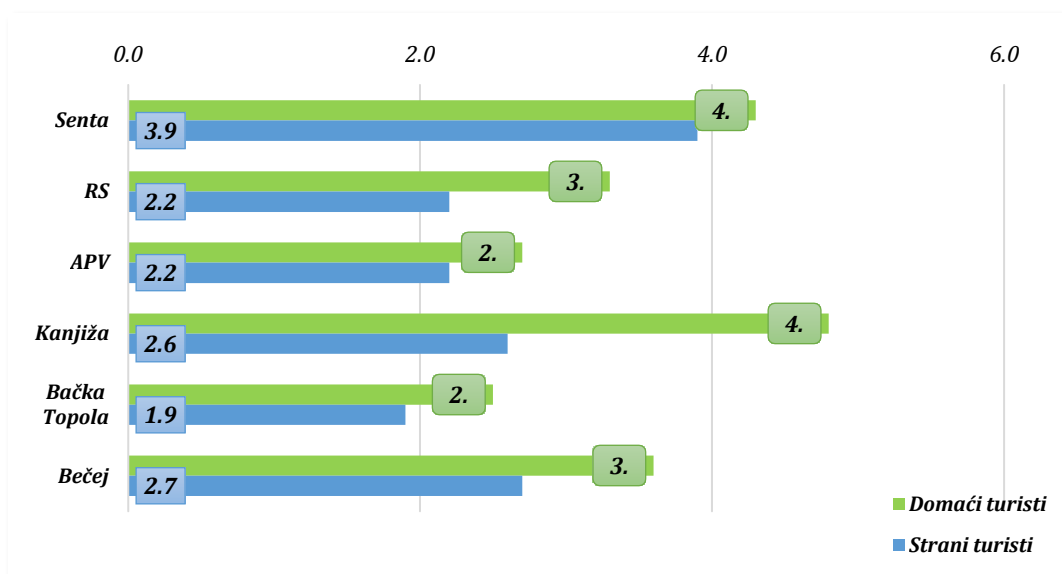

3.3.5. Turizam

opština Senta	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Ukupan broj turista</i>	3,965	5,268	6,538	8,260	8,212
<i>Broj domaćih turista</i>	1,630	3,496	4,408	5,410	5,293
<i>Broj stranih turista</i>	2,335	1,772	2,130	2,850	2,919
<i>Broj noćenja turista ukupno</i>	11,680	17,304	23,481	27,834	33,975
<i>Broj noćenja domaćih turista</i>	4,552	12,767	18,238	20,404	22,501
<i>Broj noćenja starnih turista</i>	7,128	4,537	5,243	7,430	11,474

U sledećem dijagramu prikazani su podaci Opštine Senta za 2019. godinu i upoređuju se sa podacima sledećih opština: Bečej, Kanjiža i Bačka Topola, kao i u odnosu na pokrajinski i republički prosek

Prosečan broj noćenja turista u odnosu na opštine iz okruženja i republički i pokrajinski prosek - 2019. Godina

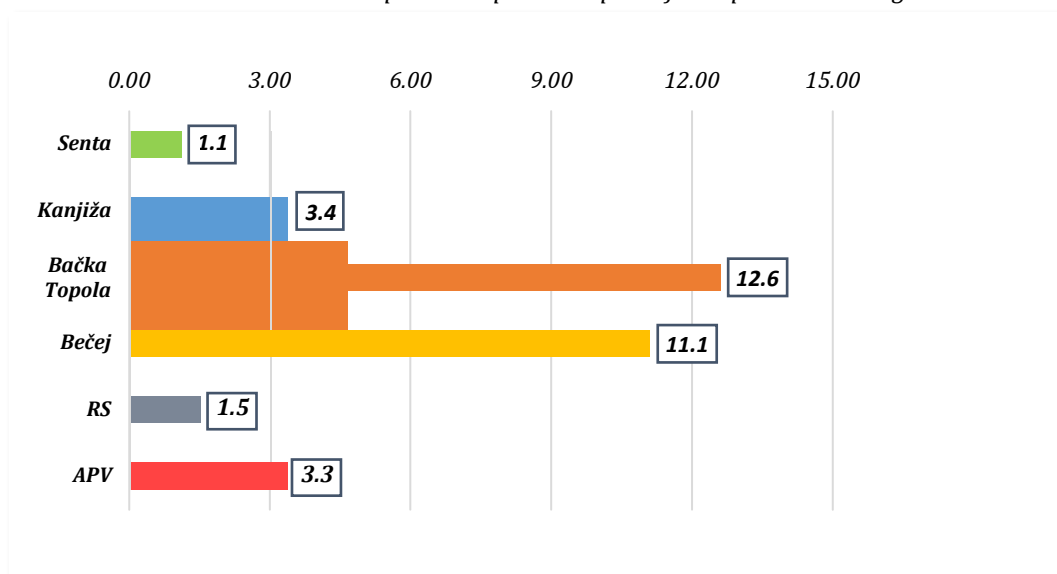

3.3.6. Poljoprivreda

opština Senta	2012-Popis poljoprivrede	2018-Anketa o poljoprivredi
Broj poljoprivrednih gazdinstava	1,783	1,297
Broj poljoprivrednih gazdinstava na 1000 stanovnika	77	56
Broj polj. gazdinstava, kao % ukupnog broja domaćinstava	19.00	13.82
Ekonomska veličina poljoprivrednih gazdinstava, EUR ³	28,417,445	-
Ekonomska veličina polj. gazdinstava po gazdinstvu, EUR	15,938	-
Korišćeno poljoprivredno zemljište, ha	20,990	21,107
Korišćeno polj. zemljište, kao % ukupne površine opštine	71.64	71.79

Iako, u Opštini Senta postoji veliki broj poljoprivrednih gazdinstava, preko 70% površine opštine je korišćeno poljoprivredno zemljište procenat zaposlenih je znatno manji od posmatranih opština, a takođe je nešto ispod republičkog a 3 puta manji od pokrajinskog proseka. Kao što je u ranijem delu prikazano najveći broj zaposlenih u Opštini Senta je u prerađivačkoj industriji.

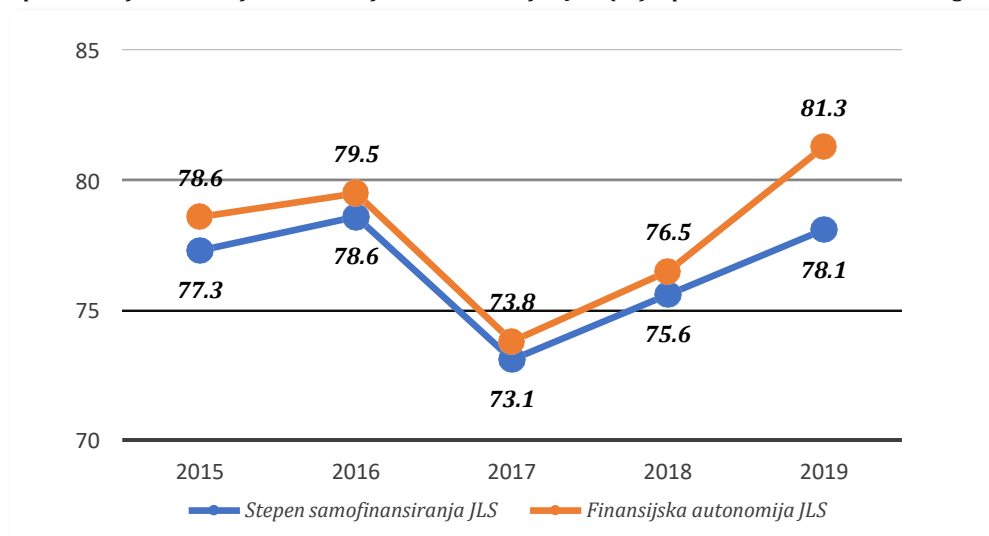
Procenat zaposlenih u poljoprivredi u odnosu na ukupnu zaposlenost
– u odnosu na susedne opštine i republički i pokrajinski prosek - 2019. godina

³ Ekonomska veličina poljoprivrednog gazdinstva se meri kao ukupna vrednost standardnog autputa (SA) gazdinstva izražen u evrima. SA nekog poljoprivrednog proizvoda predstavlja prosečnu novčanu vrednost bruto poljoprivredne proizvodnje po ceni proizvođača, koja se očekuje u 'normalnim' okolnostima proizvodnje

3.3.7. Finansijski pokazatelji opštine

Stepen samofinansiranja⁴ i Finansijska autonomija⁵ JLS (%) - opština Senta 2015.-2019. godina

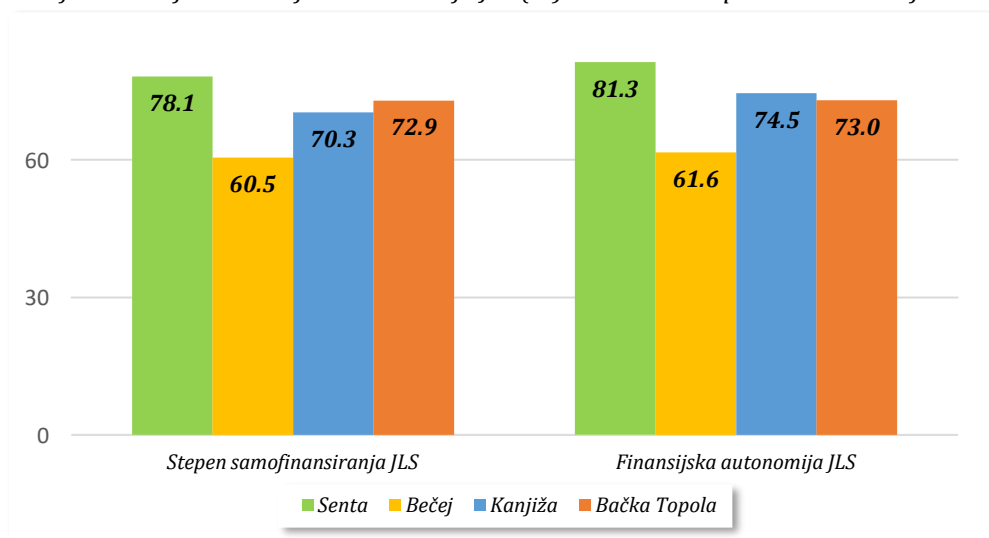

Stepen samofinansiranja predstavlja pokazatelj koji ukazuje na sposobnost opštine da se finansira iz izvornih i ustupljenih prihoda. Visoka vrednost ovog pokazatelja ukazuje na visoku finansijsku samostalnost i održivost. Opština Senta u 2019. godini ima stepen samofinansiranja (78,1) uz blag rast u odnosu na baznu godinu u posmatranom periodu.

Finansijska autonomija predstavlja pokazatelj koji ukazuje sposobnost opštine da se finansira bez transfera od drugih nivoa vlasti. Veća vrednost ovog pokazatelja ukazuje na manju zavisnost opštine od centralnih vlasti, odnosno veću suverenost opštine u preraspodeli svojih prihoda. Opština Senta u 2019. godini ima procenat (81,3) uz rast u odnosu na baznu godinu u posmatranom periodu.

Opština Senta u odnosu na posmatrane opštine u 2019. godini ima veću vrednost od svih opština.

Stepen samofinansiranja i Finansijska autonomija JLS (%) - u odnosu na opštine iz okruženja - 2019. godina

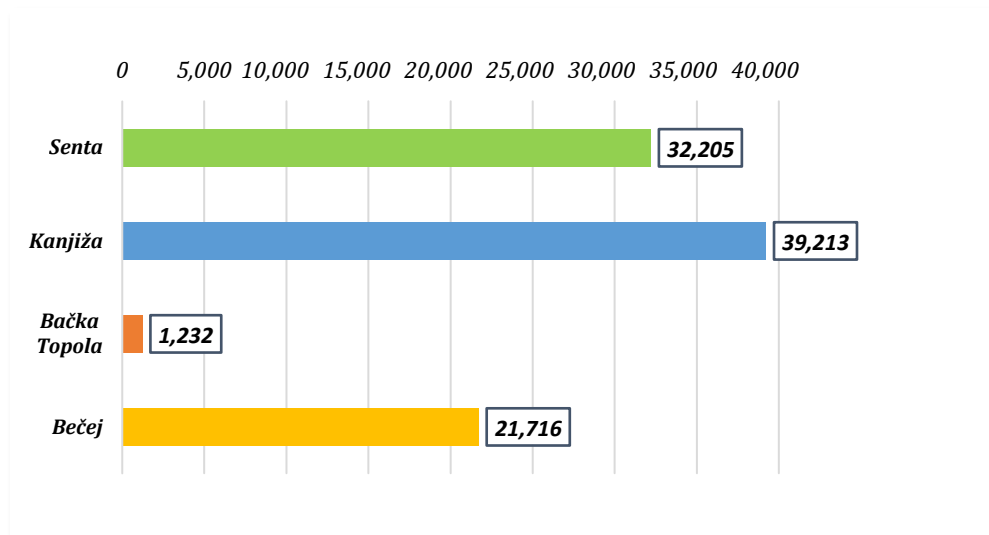
⁴ Prikazuje odnos između izvornih i ustupljenih prihoda sa jedne strane, i ukupnih prihoda i primanja sa druge

⁵ Pokazatelj sposobnosti JLS da se finansira bez transfera od drugih nivoa vlasti, odnosno sposobnosti JLS da se finansira na osnovu Izvornih i ustupljenih prihoda, Primanja od prodaje nefinansijske imovine i Primanja od zaduživanja i prodaje finansijske imovine

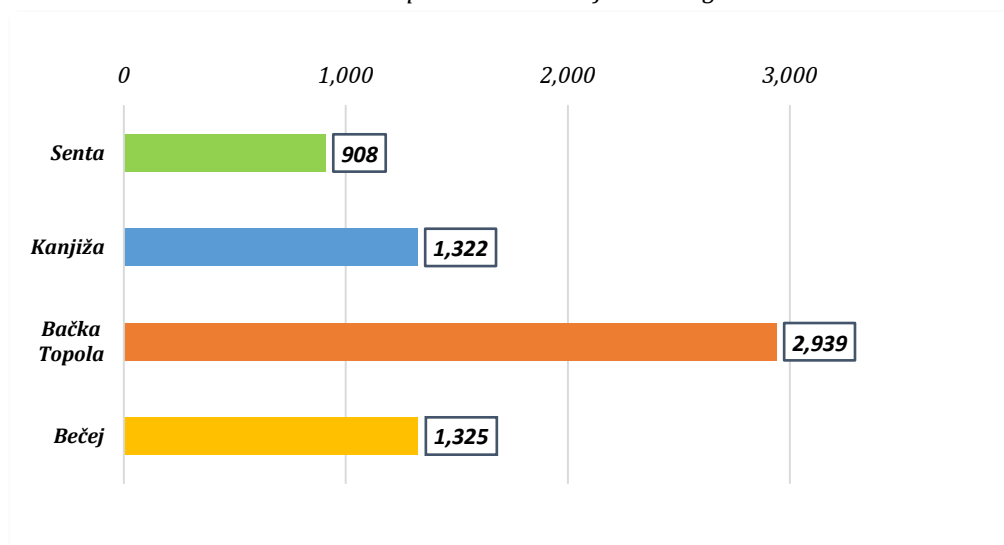

U sledećim dijagramima su prikazani prihodi i rashodi Opštine Senta za 2019. godinu i upoređuju se sa podacima sledećih opština: Bečej, Kanjiža i Bačka Topola

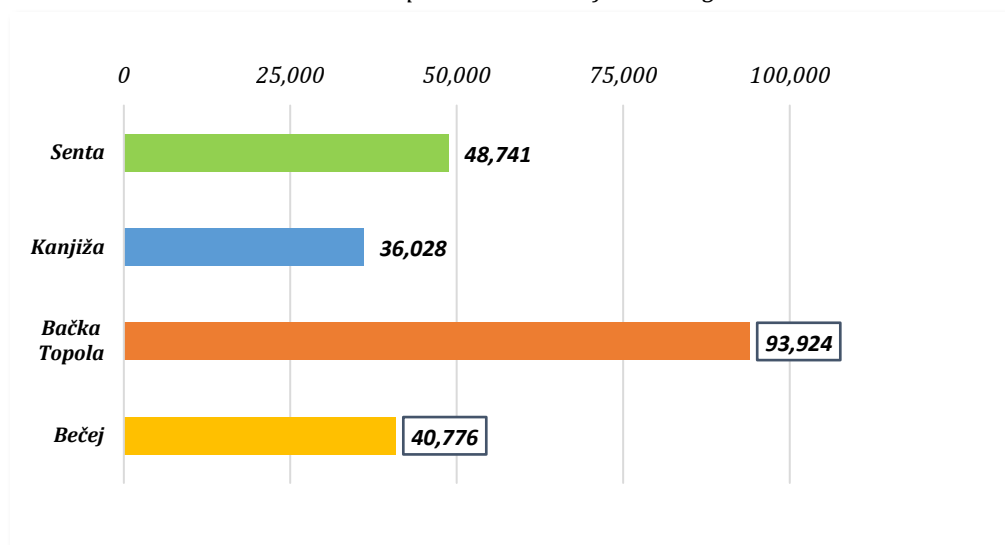
Prihodi od donacija u hiljadama RSD-u odnosu na opštine iz okruženja - 2019. godina

Rashodi za socijalno osiguranje i socijalnu zaštitu po stanovniku (RSD) u odnosu na opštine iz okruženja - 2019. godina

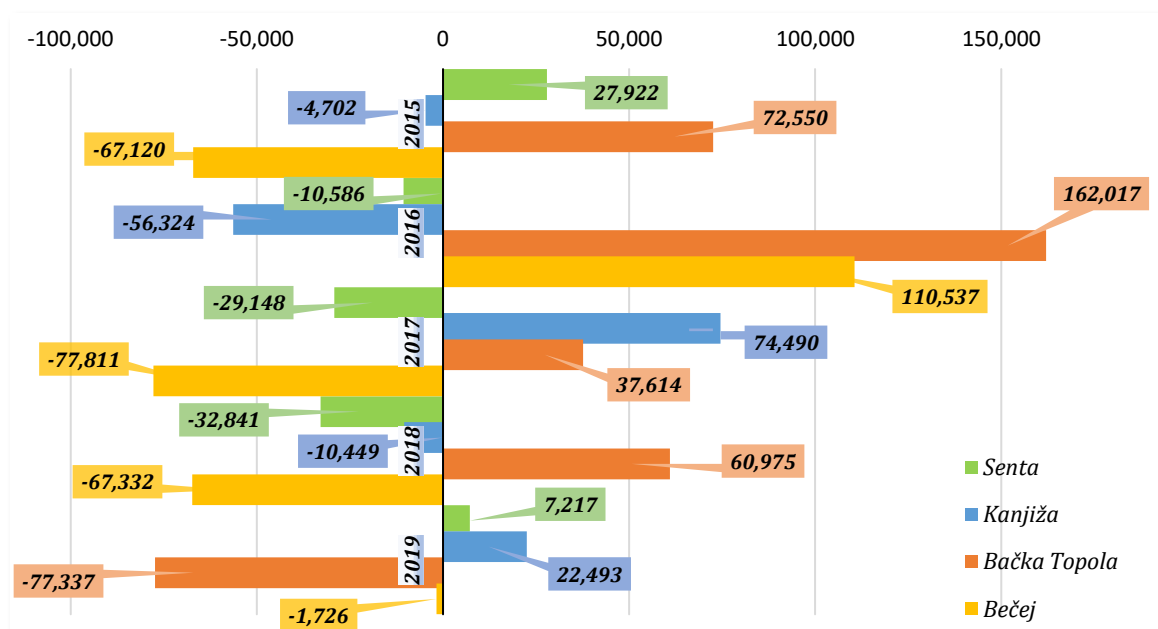

Rashodi za dotacije nevladinim organizacijama (u hiljadama RSD)
u odnosu na opštine iz okruženja - 2019. godina

Ostali finansijski pokazatelji

Budžetski suficit/deficit (u hiljadama RSD) u odnosu na opštine iz okruženja - 2015-2019. godina

Budžetski suficit/deficit predstavlja pokazatelj koji predstavlja razliku između ukupnih prihoda i primanja sa jedne strane i ukupnih rashoda i izdataka sa druge strane.

Pozitivna vrednost indikatora ukazuje na suficit, dok negativna ukazuje na deficit budžeta opštine. Poželjno je da vrednost bude pozitivna.

Opština Senta u 2019. godini ima suficit nešto veći od 7 miliona rsd, dok je prethodnim godinama u posmatranom periodu imala deficit. Vrednosti budžetskog suficita/deficita u posmatranom periodu kreću se manje/više na približnom nivou kao i kod posmatranih opština sa kojima se vrši poređenje.

4. SWOT ANALIZA PO SEKTORIMA

Tokom procesa, tematske radne grupe su vršile SWOT analizu (Društveni razvoj i kvalitet života, i Lokalni ekonomski/privredni razvoj), sa namerom da se definišu odgovori na uočene snage, slabosti, mogućnosti i pretnje u dotičnom segmentu života lokalne zajednice.

Posle ocene važnosti pojedinih karakteristika, identifikuju moguće prioritetne ciljeve (kao odgovor na izazov) i mere, koje će pokrenuti postojeće stanje nabolje i dovesti do postizanja prioritetnih ciljeva.

4.1. SWOT analiza-Društveni razvoj i kvalitet života

<i>Strengths (Snage):</i>	Važnost %	<i>Weaknesses (Slabosti)</i>	Važnost %
<i>Obrazovanje</i>	34%	<i>Zdravstvo</i>	35%
<i>Sport</i>	32%	<i>Kvalitet komunalne infrastrukture</i>	16%
<i>Kultura</i>	30%	<i>Zelene površine i javna čistoća</i>	12%
<i>Nevladine organizacije</i>	4%	<i>NVO (podrška)</i>	10%
		<i>Zabava, slobodno vrijeme</i>	10%
		<i>Seoske zajednice</i>	7%
		<i>Omladinci</i>	5%
		<i>Zaštita životne sredine (kvalitet vazduha)</i>	5%
<i>Opportunities (Mogućnosti):</i>	Važnost %	<i>Threats (Pretnje):</i>	Važnost %
<i>Tenderske mogućnosti</i>	36%	<i>Politika</i>	48%
<i>Turizam</i>	24%	<i>Migracija</i>	31%
<i>EU fondovi</i>	18%	<i>Ekonomski pad</i>	9%
<i>Razvojni planovi</i>	12%	<i>Pasivnost</i>	6%
<i>Novi (strani) investitori</i>	10%	<i>Starenje</i>	6%

4.2. SWOT analiza- Lokalni ekonomski/privredni razvoj

<u>Strengths (Snage):</u>	Važnost %	<u>Weaknesses (Slabosti)</u>	Važnost %
Poljoprivreda i proizvodnja	29%	Nedostatak (kvalifikovane) radne snage, emigracija	45%
Domaće i strane investitore (privući?)	18%	Loš administrativni, pravni ambijent: imovinsko pravo, katastar,	14%
Carinarnica, rečni transport	13%	Nedovoljna infrastruktura	11%
Dobra, kvalifikovana radna snaga	13%	Neiskorišćeni turistički potencijal	9%
Lokalna preduzeća	11%	Opštinske subvencije (nedostatak)	9%
Turizam	11%	Industrijska zona (nedostatak)	5%
Geografska lokacija	5%	Komunikacija, nedostatak saradnje	5%
		Niske plate	2%
<u>Opportunities (Mogućnosti):</u>	Važnost %	<u>Threats (Pretnje):</u>	Važnost %
Turizam (Tisa, terme)	38%	Emigracija, nestašica radne snage, ruralizacija	46%
Industrijski park, nove investicije,	21%	Politička izloženost (npr. smanjenje broja bolnica)	13%
Poslovna podrška (inkubator, IT nomadi, mala i srednja preduzeća, promocija automatizacije, smanjenje poreza i doprinosa)	15%	Prirodne katastrofe	11%
Rečni transport (Tisa)	13%	Povećanje poreza, loš pravni ambijent, netransparentne nabavke	11%
Bolja infrastruktura	8%	Konkurentske (susedne) opštine	7%
Zaustavljanje pada stanovništva	5%	Niske plate	4%
		Nedostatak interesovanja, nedostatak vizije	4%
		Korupcija	2%
		Neadekvatno obrazovanje	2%

5. VIZIJA I RAZVOJNI PRAVCI OPŠTINE SENTA

5.1. Vizija Opštine Senta

Opštinu Sentu u 2030. godini vidimo kao razvijeni centar potiske regije, koja je moderna i bezbedna sredina sa kvalitetnom infrastrukturom. Privredno okruženje je pogodno za rad i razvoj biznisa sa tržišno konkurentnim primanjima. Bogat kulturni život, kvalitetno zdravlje, obrazovanje, uređene zelene površine, sportski tereni i specifični programi čine da je opština atraktivno mesto za život sa porodicom. Posедуje svoje prepoznate turističke brendove koji su bazirani na kulturno-istorijsko nasleđe, Tisu i zdravo okruženje.

5.2. Razvojni pravci Opštine Senta

Na radnim sastancima tematskih radnih grupa, kao i održanim radionicama, ključni lokalni akteri su definisali viziju razvoja Opštine, tj. željeno stanje 2030. godine.

Vizija predstavlja polaznu tačku u definisanju pozitivne promene koja se želi postići.

Kako opštinu Senta karakterišu nedovoljno razvijena ekonomija, samim tim manjak radnih mesta, neujednačen kvalitet života i nezaokružene komunalne usluge, veliki je odliv stanovništva, razvojni pravci:

- 1) Društveni razvoj i kvalitet života**
- 2) Lokalno-ekonomski razvoj**

žele proizvesti promene koje će eliminišući sadašnje nedostatke promeniti postojeće stanje.

Važno je naglasiti da su prioriteti iz oblasti urbanog razvoja, komunalne infrastrukture i zaštite životne sredine integrisani u okviru ova dva navedena razvojna pravca.

U cilju ostvarivanja ovog, u današnje vreme, veoma izazovnog zadatka, lokalna samouprava svoje aktivnosti planira da usmeri u obezbeđivanje kvalitetnih uslova za život svojih građana na principima održivog razvoja i upravljanja resursima. Na putu za ostvarenje ove vizije, Opština Senta će aktivirati svoje (ne samo prirodne) resurse dostupne na području, i pokušati da unapredi slabosti kao što su npr. nedovoljno razvijena komunalna infrastruktura i nedovoljno podržavajuća infrastruktura za uspešno vođenje biznisa.

Definisana vizija ispunjava osnovne kriterijume, odnosno ona je ambiciozna i inspirativna, sa jedne strane, i merljiva i dostižna sa druge strane. Ovako postavljena vizija je plod zajedničkog razmišljanja svih zainteresovanih za unapređenje lokalne zajednice i lokalnom stanovništvu otvara mogućnost identifikacije novih mogućnosti za unapređenje kvaliteta života i povećanja lokalnih prihoda.

6. PRIORITETNI CILJEVI PLANA RAZVOJA OPŠTINE SENTA

6.1. Pregled prioriteta ciljeva po razvojnim pravcima

		PRIORITETNI CILJ unutar razvojnog pravca
Razvojni pravac: 1. DRUŠTVENI RAZVOJ I KVALITET ŽIVOTA	KŽ 1	<i>Usporiti negativne demografske trendove</i>
	KŽ 2	<i>Unaprediti društveni dijalog, usluge LS i participaciju građana</i>
	KŽ 3	<i>Unaprediti kvalitet zdravstvenih i socijalnih usluga u zajednici</i>
	KŽ 4	<i>Unaprediti uslove za kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih</i>
	KŽ 5	<i>Kontinualno poboljšanje ljudskih i materijalnih preduslova za rad obrazovnih institucija, sistematsko praćenje i prilagođavanje potrebama lokalne zajednice</i>
	KŽ 6	<i>Bavljenje sportom učiniti pristupačnim za veći broj građana</i>
	KŽ 7	<i>Sačuvati i stalno unapređivati prirodno i izgrađeno okruženje</i>
	KŽ 8	<i>Unaprediti saradnju između javnog i civilnog sektora uz punu transparentnost</i>
	KŽ 9	<i>Unaprediti kvalitet života u seoskim zajednicama</i>
	KŽ10	<i>Povećanje energetske efikasnosti i efikasnije korišćenje obnovljivih izvora energije na teritoriji opštine</i>

		PRIORITETNI CILJ unutar razvojnog pravca
Razvojni pravac: 2. LOKALNO- EKONOMSKI RAZVOJ	LER 1	<i>Stvaranje preduslova za uspešno privlačenje domaćih i stranih investitora</i>
	LER 2	<i>Stalno ulaganje u kvalitetnu radnu snagu</i>
	LER 3	<i>Razvoj infrastrukture koja pomaže rast biznisa</i>
	LER 4	<i>Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja za funkcionisanje privrednih subjekata</i>
	LER 5	<i>Unapređenje uslova za privređivanje u poljoprivredi</i>
	LER 6	<i>Bolje korišćenje turističkih potencijala kroz usmerenja na razvoj kulturno-istorijskog, wellness, seoskog, i eko turizma</i>

6.2. Mere za realizaciju prioritetnih ciljeva po razvojnim pravcima

Razrađeni **Prioritetni ciljevi** sadrže mere, kod kojih je uvek moguće definisati bazni indikator i indikator ishoda, što se po pravilu radi u sklopu srednjoročnog planiranja.

Doprinos Prioritetnih ciljeva, Ciljevima održivog razvoja 2030 Ujedinjenih nacija (COR UN 2030) i povezanost sa prioritetima EU u budžetskom periodu 2021-2027 su obrađeni na nivou celovitog Plana razvoja.

Razrađeni nivo **MERE za ostvarivanje prioritetnih ciljeva unutar razvojnog pravca**: sadrži opise konkretnih projekata, dinamiku realizacije po godinama, procenjena vrednost i izvor sredstava. odgovornost za realizaciju mera (javno preduzeće, ustanova, itd)

Mere mogu biti različite po svojoj vrsti i načinu delovanja, a za ostvarenje postavljenog cilja potrebna je realizacija jedne ili više mera, koje mogu biti međusobno uslovljena. Zakon o planskom sistemu Republike Srbije prepoznaje sledeće mere javne politike:

- 1) regulatorne**, kojima se uspostavljaju standardi i pravila kojima se uređuju odnosi u društvu;
- 2) podsticajne**, u koje spadaju: fiskalne mere (subvencije, porezi i drugo) i druge finansijske i nefinansijske mere;
- 3) informativno-edukativne** (informacione i obrazovne kampanje i drugo);
- 4) institucionalno upravljачko organizacione** (formiranje novih i ukidanje postojećih institucija, promena organizacione strukture određenih subjekata, promena broja i kompetencija zaposlenih i dr.);
- 5) obezbeđenje dobara i pružanje usluga** od strane učesnika u planskom sistemu, uključujući i javne investicije (kapitalni i infrastrukturni projekti, investicije i dr.).

Plan razvoja Opštine Senta različite vrste mera predviđa za ostvarivanje pojedinih prioritetnih ciljeva, tragajući za najsvrsishodnijim rešenjima.

RAZVOJNI PRAVAC 1.: DRUŠTVENI RAZVOJ I KVALITET ŽIVOTA

	PRIORITETNI CILJ unutar razvojnog pravca	MERE za ostvarivanje prioritetnih ciljeva unutar razvojnog pravca	Nosioci realizacije mera i koordinacije aktivnosti
KŽ 1	Usporiti negativne demografske trendove	<ol style="list-style-type: none"> 1) Obezbediti podršku mladim preduzetnicima kroz mentorske programe, programe dualnog obrazovanja i druge mehanizme 2) Uvesti programe podrške i pomoći porodicama i podsticaj nataliteta 3) Poboljšati i diverzifikovati komunikaciju između političkih subjekata / donosioca odluka i građana 4) Kreirati kvalitetno okruženje za život i na taj način zadržati postojeće i privlačiti mlade bračne parove 5) Ulagati u preduslove u obrazovanju, otvaranje strukovnih škola/školskog centra 6) Privlačenje velikih kompanija koja će kreirati nova radna mesta za visoko kvalifikovanu radnu snagu sa konkurentnim platama 	<ol style="list-style-type: none"> 1.- Poslovni Inkubator Senta, Opšte udruženje samostalnih preduzetnika Senta, Osek za privredu i LER, RRA Panonreg, Direktor Ekonomske-trgovinske škole 2.- Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti 3.- Kabinet Predsednika Opštine 4.- Akcioni plan za mlade (radna grupa) 5.- Član OV za obrazovanje 6.- Član OV za privredu
KŽ 2	Unaprediti društveni dijalog, usluge LS i participaciju građana	<ol style="list-style-type: none"> 1) Uspostaviti kvalitetne strukture i procedure za donošenje i praćenje realizacije kratkoročnih i dugoročnih ciljeve razvoja 2) Stvaranje ekosistema za sistematsko upravljanje razvojnim procesima i projektima opštine, uz redovne edukacije za pripremu i realizaciju projekata 3) Unapređenje E-uprave i povećanje broja elektronskih usluga LS, uz korišćenje uspešnih praksi iz savremenog razvojnog koncepta „SMART CITY – pametan grad“ 4) Promovisati i podržavati stručan kadar, motivisan za rad i razvoj lokalne sredine 5) Svima zaposlenima, imenovanim i postavljenim licima dostupno stručno usavršavanje 6) U svakodnevnu praksu ugraditi nove kanale i kvalitetniju komunikaciju sa građanima, koristiti participativno odlučivanje o prioritetima, predvideti povratne informacije o sudbini predloga 	<ol style="list-style-type: none"> 1.- Odeljenje za opštu upravu i Odsek za privredu i LER 2.- Osnivanje pravnog subjekta 3.- Odeljenje za opštu upravu, Odsek za IT poslove i outsourcing 4.-5.- Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti 6.- Kabinet Predsednika Opštine i PR služba(osnivati)
KŽ 3	Unaprediti kvalitet zdravstvenih i socijalnih usluga u zajednici	<ol style="list-style-type: none"> 1) Obezbediti besplatne preventivne preglede građanima 2) Obezbediti uslove za kontinuiranu edukaciju zdravstvenih radnika, sa posebnim naglaskom na zaposlene koji rade sa strankama 3) Stalno unaprediti uslove i organizaciju rada u zdravstvenom sistemu 4) Obezbediti stomatološke usluge u javnom zdravstvu 5) Proširiti socijalne usluge prema starima: formirati dom za stare 	<ol style="list-style-type: none"> 1.-2.- 3.-4. Dom Zdravlja Senta, Opšta Bolnica Senta, 5.-Centar za socijalni rad, Udruženje građana Caritas Senta, Direktor Doma za stare
KŽ 4	Unaprediti uslove za kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih	<ol style="list-style-type: none"> 1) Uključivanje više ljudi u kulturni život 2) Povećati broj manifestacija za decu i omladinu i podrške istima 3) Povećati broj pozorišnih predstava za decu i odrasle 4) Osmišljavati i pokrenuti sadržaje za decu i mlade poput diskoteke na otvorenom, mobilnog bioskopa, dečijih igrališta, bazena, itd. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.- KOC Turzo Lajoš, Srpski kulturni centar Stevan Sremac, Senčansko mađarsko kamerno pozorište 2.- Savet za mlade, Direktori Predškolskih ustanova i Osnovnih škola 3.- Srpski kulturni centar Stevan Sremac, Senčansko mađarsko kamerno pozorište i Kamerna scena „Miroslav Antić“ Senta 4.- Član OV za sport i omladinu, član OV za turizam

KŽ 5	Kontinualno poboljšanje ljudskih i materijalnih preduslova za rad obrazovnih institucija, sistematsko praćenje i prilagođavanje potrebama lokalne zajednice	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ulagati u obnovu školskih zgrada i opreme 2) Obezbediti novčanu stimulaciju za stručna usavršavanja nastavnika 3) Organizovanje obuka za nove projekt menadžere i učenje stranih jezika 4) Organizovanje IT obuka za odrasle 5) Razvoj dualnog obrazovanja 	<ol style="list-style-type: none"> 1.- Član OV za obrazovanje 2.- Direktori školskih ustanova 3.-4.- Načelnik Opštinske uprave, Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti 5.- Član OV za obrazovanje, Direktori strukovnih škola
KŽ 6	Bavljenje sportom učiniti pristupačnim za veći broj građana	<ol style="list-style-type: none"> 1) Obogatiti sportsku ponudu za rekreativce i starije sugrađane (sportovi na otvorenom, osnivanje rekreacionih prostora na otvorenom, uređivanje gradskog štranda 2) Promovisati školski sport i bazične sportove 3) Uspostavljanje plivačke akademije 4) Povećati podršku sportskim klubovima na transparentan način radi unapređenja rada sa podmlatkom 	<ol style="list-style-type: none"> 1.-2.-4.- Član OV za sport i omladinu, Sportski savez 3.- Član OV za turizam, Član OV za sport
KŽ 7	Sačuvati i stalno unapređivati prirodno i izgrađeno okruženje	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kontinuirano pošumljavanje i ozelenjavanje 2) Redovno, sistematsko i stručno održavanje javnih površina 3) Svake godine povećati % selektivno prikupljenog otpada 4) Kontinuirano ulaganje u korišćenje obnovljivih izvora energije 5) Izrada ažuriranih planova za reagovanje u vanrednim situacijama, -koji će sadržati mere informisanja, savetovanja, podrške građanima u vanrednim i kriznim situacijama poput pandemije, suše ili poplave 	<ol style="list-style-type: none"> 1.- Član OV za komunalne poslove Odeljenje za građevinske i komunalne poslove 2.- JKSP 3.- JKSP i Regionalna deponija 4.- Odeljenje za privredu i LER, Odeljenje za građevinske i komunalne poslove 5.- Štab za vanredne situacije, Predsednik opštine
KŽ 8	Unaprediti saradnju između javnog i civilnog sektora uz punu transparentnost	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zajedničko (re)definisanje pravilnika za finansijsku i infrastrukturnu podršku projektima i programima OCD 2) Kontinuiran zajednički rad na poboljšanju uslova rada OCD i olakšan pristup prostorijama za rad 3) uspostavljanje sistema podrške LS za sufinansiranje sopstvenog učešća za OCD na projektima kod donatora van teritorije opštine 	<ol style="list-style-type: none"> 1.-2.-3.- Komisija (treba imenovati), Član OV za privredu, Odeljenje za privredu i LER
KŽ 9	Unaprediti kvalitet života u seoskim zajednicama	<ol style="list-style-type: none"> 1) Realizovati proces „mini“ strateškog planiranja po principima „LEADER / LAG“ metodologije i sačiniti Lokalni akcioni plan (LAP) razvoja za svako selo 2) Kroz srednjoročno planiranje na godišnjem nivou planirati prioritete iz LAP-ova 	<ol style="list-style-type: none"> 1.-2.- Komisija (treba imenovati), Član OV za privredu, Odeljenje za privredu i LER
KŽ 10	Povećanje energetske efikasnosti i efikasnije korišćenje obnovljivih izvora energije na teritoriji opštine	<ol style="list-style-type: none"> 1) Stimulacije za povećanje energetske efikasnosti 2) Subvencije za korišćenje solarne energije 3) Stimulacije za menjanje čvrstog goriva za alternativne izvore energije 4) Aktivnosti radi podizanja svesti o značaju energetske efikasnosti, informisanje i edukacija o novim tehnološkim dostignućima, podrška zelenom poslovanju 	<ol style="list-style-type: none"> 1.-2.-3.-4.- <p>Opštinsko veće, na bazi godišnjeg plana</p>

RAZVOJNI PRAVAC 2.: LOKALNO-EKONOMSKI RAZVOJ

	PRIORITETNI CILJ unutar razvojnog pravca	MERE za ostvarivanje prioritetnih ciljeva unutar razvojnog pravca	Nosioci realizacije mera i koordinacije aktivnosti
LER 1	Stvaranje preduslova za uspešno privlačenje domaćih i stranih investitora	<ol style="list-style-type: none"> 1) Organizacija edukacija za pripremu i sprovođenje projekata 2) Podizanje nivoa saradnje između privrednih subjekata na lokalnu, definisanje godišnjeg akcionog plana saradnje 3) Razvoj industrijskog parka sa kompletnom infrastrukturom i programima podrške za buduće investitore 4) Proaktivan rad na privlačenju domaćih i stranih investitora 5) Promovisanje Sente putem predstavnika već prisutnih međunarodnih investitora 	<ol style="list-style-type: none"> 1.- Osnivanje pravnog subjekta 2.- Privredni savet ili Klub privrednika 3.- Član OV za privredu 4.—5.- Član OV za privredu i Klub privrednika
LER 2	Stalno ulaganje u kvalitetnu radnu snagu	<ol style="list-style-type: none"> 1) Uz uključivanje svih zainteresovanih strana, pod koordinacijom LS školovanje stručnih radnika prilagoditi potrebama privrede 2) Omogućiti stručno usavršavanje i prekvalifikaciju radne snage u saradnji sa poslodavcima 3) Razvijanje dualnog obrazovanja, uz dugoročne ugovore obezbediti ulaganja u tehničke i ljudske kapacitete školskih centara, kroz koje će se osposobiti za organizaciju prekvalifikacija budućim investitorima 	<ol style="list-style-type: none"> 1.-2.- Obrazovni centar 3.- Školske ustanove
LER 3	Razvoj infrastrukture koja pomaže rast biznisa	<ol style="list-style-type: none"> 1) Uključenje u železnički saobraćaj Kikinda-Senta-Subotica 2) Obezbediti kvalitetan priključak na autoput 3) Izgraditi obilaznicu oko grada za potrebe tranzitnog saobraćaja za kamione 4) Formiranje pristaništa/marine, lučkog turističkog i robnog terminala na Tisi 5) Izgradnja i kvalitetno održavanje puteva, trotoara i biciklističkih staza ka lokacijama biznisa 6) Formiranje bezcarinske zone 	<ol style="list-style-type: none"> 1.-6.- Član OV za privredu i Odeljenje za privredu i LER 2.-3.-4.-5.- Član OV za komunalna pitanja i Odeljenje za građevinske i komunalne poslove
LER 4	Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja za funkcionisanje privrednih subjekata	<ol style="list-style-type: none"> 1) Uvesti kanale komunikacije koji će obezbediti kvalitetnu razmenu informacija između poslovnog sektora i LS, osnovati opštinsko telo koje će se baviti problemima privrede i malih privrednika 2) U saradnji sa zainteresovanim stranama redefinisati potrebnu podršku lokalne samouprave u pravnim i administrativnim stvarima prema poslovnom sektoru, ojačati informisanje o konkursima i odlukama koje se tiču privrede 3) Osnovati telo ili imenovati nosioca posla na nivou Opštine radi podrške u konkurisanju i podsticati zajedničke nabavke i tendere privrednih subjekata 4) Organizovati besplatne edukacije za privrednike na različite teme za povećanje konkurentnosti 5) Osnovati klub preduzetnika 6) Obezbediti razmenu informacija o neiskorišćenim radnim prostorijama radi efikasnijeg i efektivnijeg korišćenja istih 7) Mentorska podrška i obezbeđivanje prostora za rad za početnike u poslovanju 8) Pokretanje START-UP projekata na opštinskom nivou; 9) smanjiti one namete, na koje LS ima uticaja 	<ol style="list-style-type: none"> 1.- Klub privrednika 2.- Osnivanje pravnog subjekta 3.- Imenovati radno telo za izradu LAP (Odeljenje za građevinske i komunalne poslove i Odeljenje za privredu i i LER 4.-5.-6.-7.-8.-9.- Klub privrednika, Član OV za privredu

LER 5	Unapređenje uslova za privređivanje u poljoprivredi	<ol style="list-style-type: none"> 1) <i>Plansko ulaganje LS u stvaranje preduslova za navodnjavanje</i> 2) <i>Izrada srednjoročnog Programa za podršku poljoprivrednim gazdinstvima, uz definisanje mera za: kupovinu mehanizacije, povećanje stočnog fonda, podršku ženama nosiocima polj.gazdinstava, podrške zadrugarstvu, osiguranje useva,</i> 3) <i>Zajedničko (re)definisanje kanala i sistema saradnje LS i organizacija poljoprivrednika i sadržaj i način stručne savetodavne podrške i stručnog usavršavanja</i> 4) <i>Oснаžiti proizvođače lokalnih proizvoda kroz organizaciju sajmova, festivala lokalnih proizvoda i podršku njihovog pojavljivanja na sličnim manifestacijama u regionu, uz eventualno zajedničko brendiranje</i> 5) <i>Stvaranje preduslova i dodeljivanje infrastrukturno opremljenih besplatnih placeva za formiranje savremenih vidova gazdovanja (farme)</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1.- Član OV zaprivredu, i Odeljenje za privredu i LER 2.- Program za poljoprivredu 3.- Civilno društvo Gazdakör 4.- Civilno društvo Gazdakör, VATEBET, Turistička organizacija Senta 5.- Osnovna škola Turzo Lajoš, (ugledne farme)
LER 6	Bolje korišćenje turističkih potencijala kroz usmerenja na razvoj kulturno-istorijskog, wellness, seoskog, i eko turizma	<ol style="list-style-type: none"> 1) <i>Izraditi poseban plan za razvoj turizma na teritoriji opštine Senta, koji će obraditi:</i> <ol style="list-style-type: none"> a. <i>Unapređenje turističke ponude baziranu na kulturno-istorijskom nasleđu i brendirati Senčansku bitku</i> b. <i>Turističku ponudu vezano za seoski i eko turizam</i> c. <i>Iskoristiti prisustvo termalne vode za izgradnju wellness sadržaja – istražiti JPP konstrukcije</i> d. <i>Proces uređenja statusa, unaprediti ponudu i promovisati vikend naselje Čarda</i> e. <i>Razvoj manifestacionog turizma</i> f. <i>Izgradnju dodatnih sadržaja i promociju biciklističke staze Eurovelo</i> g. <i>Promovisanje JPP radi povećanja obima a i nivoa turističke ponude</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1.- Član OV za turizam i Turistička organizacija Senta

7. VEZA PRIORITETNIH CILJEVA PLANA RAZVOJA OPŠTINE SENTA SA CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA UN I PRIORITETIMA EU ZA PERIOD 2021-2027

7.1. Ciljevi održivog razvoja UN (Agenda 2030)

Razvojni pravci - Plan razvoja 2022-2030	Prioritetni ciljevi - Plan razvoja 2022-2030	Ciljevi održivog razvoja
Razvojni pravac 1 Društveni razvoj i Kvalitet života	KŽ 1 Usporiti negativne demografske trendove	8. Dostojanstven rad i ekonomski rast - 8.3. Promovisati razvojno orijentisane politike koje podržavaju produktivne aktivnosti, stvaranje dostojanstvenih poslova, preduzetništvo, kreativnost i inovativnost i podsticati formalizaciju i rast mikropreduzeća, odnosno malih i srednjih preduzeća, uključujući i pristup finansijskim uslugama 11. Održivi gradovi i zajednice - 11.1 Do 2030. osigurati da svi imaju pristup adekvatnom, bezbednom i pristupačnom stanovanju i osnovnim uslugama, unaprediti neuslovna naselja
	KŽ 2 Unaprediti društveni dijalog, usluge LS i participaciju građana	16. Mir, pravda i snažne institucije - 16.6 Razviti delotvorne, odgovorne i transparentne institucije na svim nivoima 17 Partnerstvom do ciljeva - 17.17 Podržati i promovisati delotvorna javna, javno-privatna partnerstva i partnerstva civilnog društva, izgrađena na iskustvima i strategijama pronalaženja resursa za partnerstva
	KŽ 3 Unaprediti kvalitet zdravstvenih i socijalnih usluga u zajednici	3 Dobro zdravlje - 3.8. Postići univerzalni obuhvat zdravstvenom zaštitom, uključujući zaštitu od finansijskog rizika, dostupnost kvalitetnih osnovnih zdravstvenih usluga i dostupnost bezbednih, delotvornih, kvalitetnih i jeftinih osnovnih lekova i vakcina za sve
	KŽ 4 Unaprediti uslove za kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih	4. Kvalitetno obrazovanje - 4.7. Do 2030. obezbediti da svi učenici steknu znanja i veštine potrebne za promovisanje održivog razvoja, između ostalog i putem edukacije o održivom razvoju i održivim stilovima života, ljudskim pravima, rodnoj ravnopravnosti, kao i o promovisanju kulture mira i nenasilja, pripadnosti globalnoj zajednici i poštovanja kulturne raznolikosti i doprinosa kulture održivom razvoju;
	KŽ 5 Kontinualno poboljšanje ljudskih i materijalnih preduslova za rad obrazovnih institucija, sistematsko praćenje i prilagođavanje potrebama lokalne zajednice	4. Kvalitetno obrazovanje - 4.7. Do 2030. obezbediti da svi učenici steknu znanja i veštine potrebne za promovisanje održivog razvoja, između ostalog i putem edukacije o održivom razvoju i održivim stilovima života, ljudskim pravima, rodnoj ravnopravnosti, kao i o promovisanju kulture mira i nenasilja, pripadnosti globalnoj zajednici i poštovanja kulturne raznolikosti i doprinosa kulture održivom razvoju
	KŽ 6 Bavljenje sportom učiniti pristupačnim za veći broj građana	11. Održivi gradovi i zajednice - 11.7 Do 2030. omogućiti univerzalni pristup bezbednim, inkluzivnim i pristupačnim zelenim i javnim površinama, posebno za žene i decu, starija lica i osobe sa invaliditetom
	KŽ 7 Sačuvati i stalno unapređivati prirodno i izgrađeno okruženje	12 Odgovorna potrošnja i proizvodnja - 12.2. Do 2030. postići održivo upravljanje i efikasno korišćenje prirodnih resursa
	KŽ 8 Unaprediti saradnju između javnog i civilnog sektora uz punu transparentnost	17 Partnerstvom do ciljeva - 17.17 Podržati i promovisati delotvorna javna, javno-privatna partnerstva i partnerstva civilnog društva, izgrađena na iskustvima i strategijama pronalaženja resursa za partnerstva
	KŽ 9 Unaprediti kvalitet života u seoskim zajednicama	11. Održivi gradovi i zajednice - 11.1 Do 2030. osigurati da svi imaju pristup adekvatnom, bezbednom i pristupačnom stanovanju i osnovnim uslugama, unaprediti neuslovna naselja
	KŽ 10 Povećanje energetske efikasnosti i efikasnije korišćenje obnovljivih izvora energije na teritoriji opštine	7. Dostupna i obnovljiva energija - 7.2. Do 2030. značajno povećati udeo obnovljive energije u globalnom energetskom miksu

Razvojni pravci - Plan razvoja 2022-2030	Prioritetni ciljevi - Plan razvoja 2022-2030	Ciljevi održivog razvoja
Razvojni pravac 2 Lokalno-ekonomski razvoj	LER 1 Stvaranje preduslova za uspješno privlačenje domaćih i stranih investitora	8. Dostojanstven rad i ekonomski rast - 8.3. Promovisati razvojno orijentisane politike koje podržavaju produktivne aktivnosti, stvaranje dostojanstvenih poslova, preduzetništvo, kreativnost i inovativnost i podsticati formalizaciju i rast mikropreduzeća, odnosno malih i srednjih preduzeća, uključujući i pristup finansijskim uslugama; 16. Mir, pravda i snažne institucije - 16.6 Razviti delotvorne, odgovorne i transparentne institucije na svim nivoima
	LER 2 Stalno ulaganje u kvalitetnu radnu snagu	4. Kvalitetno obrazovanje - 4.4. Do 2030. značajno povećati broj mladih i odraslih koji imaju relevantne veštine, uključujući tehničke i stručne, za zapošljavanje, dostojne poslove i preduzetništvo
	LER 3 Razvoj infrastrukture koja pomaže rast biznisa	9 Industrija, inovacije i infrastruktura - 9.1. Razviti kvalitetnu, pouzdanu, održivu i otpornu infrastrukturu, uključujući regionalnu i prekograničnu infrastrukturu, kako bi se podržali ekonomski razvoj i ljudsko blagostanje, sa fokusom na jeftinom i jednakom pristupu za sve 9.4. Do 2030. unaprediti infrastrukturu i prilagoditi industrije kako bi postale održive, uz veću efikasnost u korišćenju resursa i većim usvajanjem čistih i ekološki ispravnih tehnologija i industrijskih procesa, pri čemu će sve zemlje preduzeti aktivnosti u skladu sa svojim odgovarajućim kapacitetim
	LER 4 Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja za funkcionisanje privrednih subjekata	8. Dostojanstven rad i ekonomski rast – 8.2. Postizanje viših nivoa ekonomske produktivnosti kroz diversifikaciju, tehnološku nadogradnju i inovacije, uključujući fokusiranje na radno intenzivne i visoko profitabilne sektore 8.3. Promovisati razvojno orijentisane politike koje podržavaju produktivne aktivnosti, stvaranje dostojanstvenih poslova, preduzetništvo, kreativnost i inovativnost i podsticati formalizaciju i rast mikropreduzeća, odnosno malih i srednjih preduzeća, uključujući i pristup finansijskim uslugama;
	LER 5 Unapređenje uslova za privređivanje u poljoprivredi	2. Svet bez gladi - 2.3. Do 2030. udvostručiti poljoprivrednu produktivnost i prihode malih proizvođača hrane, a posebno žena, autohtonih naroda, porodičnih poljoprivrednih proizvođača, stočara i ribara, kroz bezbedan i jednak pristup zemljištu, drugim proizvodnim resursima i podacima, saznanjima, finansijskim uslugama, tržištima i mogućnostima za ostvarivanje dodatne vrednosti, odnosno za zapošljavanje van poljoprivrede 2.4. Do 2030. obezbediti održive sisteme za proizvodnju hrane i primeniti otporne poljoprivredne prakse za povećanje produktivnosti i proizvodnje, koje pomažu u održavanju ekosistema, koje jačaju kapacitet za prilagođavanje klimatskim promenama, ekstremnim vremenskim uslovima, sušama, poplavama i ostalim katastrofama, i koje progresivno poboljšavaju kvalitet zemljišta i tla
	LER 6 Bolje korišćenje turističkih potencijala kroz usmerenja na razvoj kulturno-istorijskog, wellness, seoskog, i eko turizma	8. Dostojanstven rad i ekonomski rast - 8.9. Do 2030. osmisлити i primeniti politike za promovisanje održivog turizma koji stvara radna mesta i promoviše lokalnu kulturu i proizvode

7.2. Prioriteti EU za period 2021-2027

Razvojni pravci - Plan razvoja 2022-2030	Prioritetni ciljevi - Plan razvoja 2022-2030	Prioriteti EU za period 2021-2027
Razvojni pravac 1 Društveni razvoj i Kvalitet života	KŽ 1 Usporiti negativne demografske trendove	Evropa bliža građanima, podržavanjem lokalnih strategija razvoja i održivog urbanog razvoja širom EU
	KŽ 2 Unaprediti društveni dijalog, usluge LS i participaciju građana	Socijalnija Evropa, dostizanje stuba socijalnih prava EU i podrška kvalitetnom zapošljavanju, obrazovanju, veštinama, socijalnoj inkluziji i jednakom pristupu zdravstvenoj zaštiti
	KŽ 3 Unaprediti kvalitet zdravstvenih i socijalnih usluga u zajednici	
	KŽ 4 Unaprediti uslove za kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih	
	KŽ 5 Kontinualno poboljšanje ljudskih i materijalnih preduslova za rad obrazovnih institucija, sistematsko praćenje i prilagođavanje potrebama lokalne zajednice	Pametnija Evropa kroz inovacije, digitalizaciju, ekonomsku transformaciju i podršku malim i srednjim preduzećima
	KŽ 6 Bavljenje sportom učiniti pristupačnim za veći broj građana	Socijalnija Evropa, dostizanje stuba socijalnih prava EU i podrška kvalitetnom zapošljavanju, obrazovanju, veštinama, socijalnoj inkluziji i jednakom pristupu zdravstvenoj zaštiti
	KŽ 7 Sačuvati i stalno unapređivati prirodno i izgrađeno okruženje	Zelenija Evropa bez ugljen-dioksida, sprovođenjem Pariškog sporazuma i ulaganjem u energetske tranziciju, obnovljive izvore i borbu protiv klimatskih promena
	KŽ 8 Unaprediti saradnju između javnog i civilnog sektora uz punu transparentnost	Evropa bliža građanima, podržavanjem lokalnih strategija razvoja i održivog urbanog razvoja širom EU
	KŽ 9 Unaprediti kvalitet života u seoskim zajednicama	Socijalnija Evropa, dostizanje stuba socijalnih prava EU i podrška kvalitetnom zapošljavanju, obrazovanju, veštinama, socijalnoj inkluziji i jednakom pristupu zdravstvenoj zaštiti
	KŽ 10 Povećanje energetske efikasnosti i efikasnije korišćenje obnovljivih izvora energije na teritoriji opštine	Zelenija Evropa bez ugljen-dioksida, sprovođenjem Pariškog sporazuma i ulaganjem u energetske tranziciju, obnovljive izvore i borbu protiv klimatskih promena
Razvojni pravac 2 Lokalno- ekonomski razvoj	LER 1 Stvaranje preduslova za uspešno privlačenje domaćih i stranih investitora	Pametnija Evropa kroz inovacije, digitalizaciju, ekonomsku transformaciju i podršku malim i srednjim preduzećima
	LER 2 Stalno ulaganje u kvalitetnu radnu snagu	Socijalnija Evropa, dostizanje stuba socijalnih prava EU i podrška kvalitetnom zapošljavanju, obrazovanju, veštinama, socijalnoj inkluziji i jednakom pristupu zdravstvenoj zaštiti
	LER 3 Razvoj infrastrukture koja pomaže rast biznisa	
	LER 4 Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja za funkcionisanje privrednih subjekata	
	LER 5 Unapređenje uslova za privređivanje u poljoprivredi	
	LER 6 Bolje korišćenje turističkih potencijala kroz usmerenja na razvoj kulturno-istorijskog, wellness, seoskog, i eko turizma	
Pametnija Evropa kroz inovacije, digitalizaciju, ekonomsku transformaciju i podršku malim i srednjim preduzećima		

8. PRIORITETI I INVESTICIJE OD ZNAČAJA ZA OPŠTINU SENTA, KOJI NISU U NADLEŽNOSTI LOKALNE SAMOUPRAVE ILI JESU ALI ZAHTEVAJU PRETEŽNO SUFINANSIRANJE

8.1. Projekti od značaja, i u nadležnosti lokalne samouprave, koji zahtevaju pretežno sufinansiranje

Prioritetna oblast	Projekti od značaja u nadležnosti lokalne samouprave koji zahtevaju pretežno sufinansiranje	Mogući partneri za sufinansiranje	Mogući način sufinansiranja -kroz projekat (PROJEKAT) -javno privatno partnerstvo JPP
Razvoj zdravstvene infrastrukture	<i>Obnova zgrade Doma zdravlja na Tornjoškom putu</i>	Vlada APV - Sekretarijat za energetiku i Sekretarijat za zdravstvo	PROJEKAT
	<i>Obnova zgrade Doma zdravlja u ruralnim naseljima</i>	Vlada APV - Sekretarijat za energetiku i Sekretarijat za zdravstvo	PROJEKAT
Razvoj nedostajuće komunalne infrastrukture	<i>Asfaltiranje lokalnih puteva i ulica u naseljenim mestima</i>	Uprava za kapitalna ulaganja	PROJEKAT
	<i>Završetak izgradnje kanalizacione mreže -</i>	Vlada APV - Sekretarijat za poljoprivredu EU IPA/IPARD sredstva bilateralni inostrani donatori	PROJEKAT
	<i>Obnova vodovodne mreže</i>	Bilateralni inostrani donatori	PROJEKAT
	<i>Izgradnje fabrike vode</i>	Vlada APV bilateralni inostrani donatori	PROJEKAT
	<i>Obnova toplovodne mreže</i>	Ministarstvo energetike	PROJEKAT JPP
	<i>Obnova sistema javne rasvete</i>	EU GBI Bilateralni inostrani donatori Vlada APV - Sekretarijat za energetiku	PROJEKAT JPP
Razvoj ruralnih naselja	<i>- Izgradnja lokalnog puta – Bogaraš – Totovo selo</i>	Vlada APV - Sekretarijat za poljoprivredu EU IPA/IPARD sredstva bilateralni inostrani donatori	PROJEKAT
	<i>Obnova bunara i vodovodne mreže</i>	Vlada APV	PROJEKAT

Obnova Narodne bašte	<i>Izgradnja plivačke, veslačke i vaterpolo akademije</i>	bilateralni inostrani donatori	PROJEKAT
	<i>Opremanje termalnog bunara i izgradnja Wellnes Centra - PPP</i>	Privatni zainteresovani subjekti	JPP PROJEKAT
Obnova obrazovne infrastrukture	<i>Obnova zgrade OS Stevam Sremac</i>	Kancelarija za javna ulaganja Vlada APV	PROJEKAT
	<i>Izgradnja doma za učenike</i>	Vlada APV	PROJEKAT
Razvoj turističke infrastrukture	<i>Obnova spomenika senćanske bitke</i>	bilateralni inostrani donatori	PROJEKAT
	<i>Izgradnja biciklističkog puta na dolmi</i>	EU IPA CBC i/ili IPARD sredstva	PROJEKAT
Obnova ostalih objekata javne namene	<i>Proširenje kapaciteta poslovnog inkubatora</i>	Vlada APV EU IPA CBC sredstva bilateralni inostrani donatori	PROJEKAT
Obnova istorijskog jezgra grada	<i>Obnova centralnog trga i okolnih ulica</i>	Kancelarija za javna ulaganja Vlada APV	PROJEKAT
	<i>Obnova gradske kuće</i>	Kancelarija za javna ulaganja Vlada APV	PROJEKAT
	<i>Obnova i prenamena bivše zgrade suda sa kulturnim sadržajima</i>	Kancelarija za javna ulaganja Vlada APV bilateralni inostrani donatori	PROJEKAT
Kapitalni projekti zaštite životne sredine	<i>Sanacija i revitalizacija bivših deponija</i>	Vlada APV – resorni Sekretarijat EU IPA/IPARD sredstva	PROJEKAT
	<i>Uklanjanje divljih deponija</i>	Vlada APV – resorni Sekretarijat EU IPA/IPARD sredstva	PROJEKAT
	<i>Pošumljivanje i izrada vetrozaštitnih pojaseva</i>	Vlada APV – resorni Sekretarijat EU IPA/IPARD sredstva	PROJEKAT

8.2. Prioriteti i investicije od značaja za Opštinu Senta koji nisu u nadležnosti lokalne samouprave

Prioritetna oblast	Projekti od značaja za Opštinu Senta, koji nisu u nadležnosti LS i zahtevaju angažovanje više resornih institucija	Mogući partneri za sufinansiranje	Mogući način sufinansiranja -kroz program (PROGRAM) -kroz projekat (PROJEKAT) -javno privatno partnerstvo JPP
Razvoj zdravstvene infrastrukture	<i>Obnova Opšte Bolnice u Senti</i>	Kancelarija za javna ulaganja Vlada APV Ministarstvo zdravlja	PROGRAM PROJEKAT
Razvoj ruralnih naselja	<i>Gasifikacija ruralnih naselja</i>	Srbijagas Ad	PROGRAM
	<i>Obnova puta Kevi-Tornjoš</i>	EU IPA/IPARD sredstva	PROGRAM PROJEKAT
Obnova kompleksa bivše kasarne	<i>Izgradnja nove zgrade Osnovnog suda u Senti</i>	Ministarstvo pravde	PROJEKAT
	<i>Izgradnja Doma za smeštaj starih</i>	Kancelarija za javna ulaganja Vlada APV	PROJEKAT JPP
	<i>Završetak obnove zgrade za potrebe Istorijskog Arhiva</i>	Uprava za kapitalna ulaganja Kancelarija za javna ulaganja Vlada APV	PROJEKAT
Povezivanje Sente u regionalnu infrastrukturu	<i>Izgradnja obilaznice oko Sente</i>	Resorno ministarstvo Putevi Srbije AD	PROGRAM PROJEKAT
	<i>Izgradnja puta Senta-Subotica</i>	Resorno ministarstvo Putevi Srbije AD	PROGRAM PROJEKAT
	<i>Obnova železnice od stanice od luke</i>	Resorno ministarstvo Železnica Srbije AD	PROGRAM PROJEKAT
Razvoj turističke infrastrukture	<i>Izgradnja luke za rečni turizam</i>	Resorno ministarstvo Vlada APV EU IPA/IPARD sredstva Bilateralni inostrani donatori	PROGRAM PROJEKAT
Obnova ostalih objekata javne namene	<i>Obnova zgrade Centra za socijalni rad</i>	Vlada APV - Sekretarijat za energetiku	PROJEKAT
	<i>Obnova železničke i autobuske stanice</i>	Železnica Srbije AD	PROGRAM PROJEKAT
Razvoj infrastrukture za poljoprivredu	<i>Izgradnja akumulacionog jezera Zagorica</i>	Vlada APV Sekretarijat za poljoprivredu	PROJEKAT
	<i>Sanacija i dogradnja kanalske mreže za navodnjavanje</i>	Vlada APV Sekretarijat za poljoprivredu	PROGRAM PROJEKAT

9. OKVIR ZA SPROVOĐENJE, PRAĆENJE SPROVOĐENJA, IZVEŠTAVANJE I VREDNOVANJE PLANA RAZVOJA OPŠTINE SENTA

Proces implementacije Plana razvoja mora biti jasno definisan. Ključni akteri moraju biti svesni svojih uloga i odgovornosti.

U cilju uspešne implementacije svake faze Plana razvoja, proces realizacije pored aktivnosti upravljanja mora da uključi i aktivnosti na praćenju sprovođenja pojedinih mera, kao i analizu efektivnosti i efikasnosti sprovedenog. Sistem upravljanja obuhvata procese planiranja, organizacije, odabira ljudi, koordiniranja, rukovođenja i kontrole, uključujući i angažovanje ljudskih, finansijskih, tehnoloških i prirodnih resursa.

Proces strateškog planiranja je dinamičan proces i finalni dokumenti se posmatraju kao dinamični, odnosno promenljivi alati. U tom kontekstu, celokupan proces planiranja je definisan kao trogodišnji ciklus analize – planiranja – programiranja – implementacije – realizacije – praćenja – procene – ponovne analize, itd. Proces se kompletno preispituje na 3 godine.

Potrebu preciznog praćenja realizacije nalaže i nastupajuća obaveza izrade Srednjoročnog plana razvoja LS, koji je ujedno i vrlo precizan akcioni plan za ostvarivanje planiranih prioritetnih ciljeva, kroz realizaciju predviđenih mera.

Srednjoročni plan je dokument, gde će se naći na jednom mestu u formi akcionog plana sve mere, programi i projekti koji se realizuju u dotičnoj godini a planirani su u Planu razvoja opštine ili u nižim, specijalizovanim strateškim dokumentima ili akcionim planovima.

Preciznu razradu u Planu razvoja predviđenih mera u formi akcionog plana za njihovu realizaciju pripremaju imenovani nosioci dotičnih mera pod nazivom “Nosioci realizacije mera i koordinacije aktivnosti” u delu, gde su opisani pojedinačni razvojni pravci u tabeli PRIORITETNI CILJ - MERE za ostvarivanje prioritetnih ciljeva - NOSIOCI realizacije mera i koordinacije aktivnosti.

Detaljna (godišnja) razrada koraka za realizaciju određene mere iz Plana razvoja od strane Nosioca mere se radi u sklopu procesa izrade Srednjoročnog plana, i isti se ponavlja svake godine.

Srednjoročni plan se priprema na 3 godine i svake godine se radi ažuriranje, na način, da paralelno sa izveštavanjem o realizaciji za tekuću, tj. upravo prošlu godinu, dodaju se mere i akcioni plan za godinu ispred (preostale dve godine). Na taj način, LS a i njeni izvršni organi uvek će imati precizan akcioni plan za realizaciju definisanih strateških prioriteta za naredne tri godine. Na taj način, Srednjoročni plan postaje vrlo važan nezaobilazni dokument prilikom sastavljanja godišnjeg budžeta LS.

Primena Plana razvoja lokalne zajednice je zasnovana na implementaciji srednjoročnog plana, dobroj organizacionoj strukturi i angažovanju zainteresovanih aktera. Proces implementacije Plana razvoja lokalne zajednice je inkorporiran i koristi postojeću strukturu u lokalne administracije.

Odgovornost za praćenje sprovođenja Plana razvoja imaće Opština Senta. Opština Senta će vršiti praćenje i vrednovanje realizacije usvojenog Plana razvoja opštine Senta za period 2022-2030. godina praktično u koontinuitetu i na godišnjem nivou i o rezultatima ovog procesa pripremati izveštaje koje će objavljivati u predloženim okvirima i rokovima.

Proces praćenja i vrednovanje realizacije usvojenog Plana razvoja se sastoji od tri aktivnosti koje slede jedna za drugom:

- Praćenje (monitoring) tekućih aktivnosti na sprovođenju mera, predviđenih strateškim dokumentima
- Vrednovanje (evaluacija) uspešnosti realizovanih mera i uticaja na ciljani problem
- Izveštavanje o rezultatima i formulisanje preporuka za poboljšanje rada

Odgovorna tela za sprovođenje ovih aktivnosti su: Opštinska uprava, Tim za sprovođenje Plana razvoja Opštine Senta 2022 – 2030, Opštinsko veće.

Tim za sprovođenje Plana razvoja imenuje, odlukom, predsednik opštine, a čine ga predstavnici najvažnijih lokalnih organizacija i ustanova, kao i predstavnici privrede i nevladinog sektora. Tim za sprovođenje Plana razvoja sastaje se najmanje jednom godišnje u procesu vrednovanja postignutih učinaka, ili više puta po potrebi, na osnovu Odluke predsednika opštine i svog poslovnika o radu.

Praćenje (monitoring) realizacije mera definisanih Planom razvoja je sistem prikupljanja i obrade podataka u vezi sa realizacijom pojedinih aktivnosti u okviru svake od mera. Svrha prikupljanja i obrade podataka je upoređivanje postignutih rezultata u okviru svake od mere, u odnosu na planirane. Praćenje se vrši kontinuirano, a za to se koriste definisani obrasci i baze podataka koje je potrebno ažurirati u skladu sa dostupnim podacima zvanične statistike. Posebno je značajno voditi računa o jasnom definisanju uloga i odgovornosti u delu prikupljanja podataka, gde će ovaj posao biti definisan kao sistemska aktivnost, a ne kao jednokratni zadatak.

Vrednovanje (evaluacija) realizacije mera započinje aktivnostima obrade prethodno prikupljenih podataka, Tim za sprovođenje Plana razvoja prezentuje iste predsedniku opštine i opštinskom veću, nakon čega se pristupa procesu vrednovanja učinaka, tj. merenja postignutih pokazatelja. Postignuti rezultati u okviru svake mere predstavljaju se pokazateljima, kvantitativno odnosno kvalitativno. Kontrolno vrednovanje vrši se nakon 3 godine, a finalno vrednovanje nakon završetka planskog perioda kada se vrši i vrednovanje realizacije Plana razvoja u celini. Ukoliko se tako opredeli, opština može proces vrednovanja poveriti i spoljnoj organizaciji koja za navedeni posao poseduje potrebne reference. Rezultati vrednovanja dostavljaju se predsedniku opštine i Opštinskom veću.

Izveštavanje je aktivnost koja se sprovodi nakon završetka aktivnosti praćenja i vrednovanja, a podrazumeva pripremu godišnjeg izveštaja o sprovođenju Plana razvoja Opštine Senta, u okviru postupka propisanog za izradu izveštaja o sprovođenju srednjoročnog plana.

Opština Senta kao obveznik srednjoročnog planiranja u obavezi je da prati i analizira napredak u ostvarenju ciljeva iz srednjoročnog plana i rezultate sprovedenih mera i aktivnosti, te do 15. marta tekuće godine izrađuje godišnji izveštaj o sprovođenju srednjoročnog plana i godišnji izveštaj o učinku programskog budžeta za prethodnu fiskalnu godinu.

Pored godišnjeg izveštaja, Opštinsko veće, istekom svake treće kalendarske godine od donošenja Plana razvoja, utvrđuje predlog izveštaja o učincima sprovođenja Plana razvoja, koji podnosi na usvajanje skupštini Opštine, najkasnije u roku od šest meseci od isteka tog roka.

Godišnji izveštaj o sprovođenju Plana razvoja Opštine i Izveštaj o učincima sprovođenja, se objavljuje na internet stranici Opštine, najkasnije 15 dana od dana usvajanja.

Nakon usvajanja izveštaja o učincima, Opštinsko veće i Skupština opštine mogu utvrditi potrebu sprovođenja revizije Plana razvoja, na osnovu čega se pristupa izradi predloga izmena i dopuna Plana razvoja. Plan razvoja Opštine se menja i dopunjuje u proceduri propisanoj za njegovo usvajanje.

Imajući u vidu, da praćenje, vrednovanje realizacije i izveštavanje, pa i revizija strateških dokumenata zahtevaju znatno veće ljudske i tehničke resurse, nego što je to dosad bilo uobičajeno za poslove u vezi sa Planom razvoja, Opština Senta će sagledati najadekvatnija rešenja i usmeriti, ili ugovoriti dodatne kapacitete za kvalitetnu realizaciju ovih poslova.